

การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง

รองศาสตราจารย์ธราดล เก่งการพานิช

ความเป็นมาของการวิจัย

- ✦ ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการมีกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ โดยเฉพาะการควบคุมการบริโภคยาสูบในกลุ่มเยาวชน
- ✦ การเฝ้าระวังเกือบทุกระบบเฝ้าระวัง แสดงให้เห็นว่า... อัตราการบริโภคยาสูบของวัยรุ่นหญิงโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันมาก พบว่า มีอัตราระหว่าง 0.16-6.1
- ✦ นโยบายการศึกษาในภูมิภาคเอเชียเรื่อง “Smoking Behavior, Knowledge, Belief and Opinion on Smoking in Women Students” (SEATCA)
- ✦ นำผลการศึกษามาเป็นข้อเสนอต่อการพัฒนานโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบของวัยรุ่นหญิง

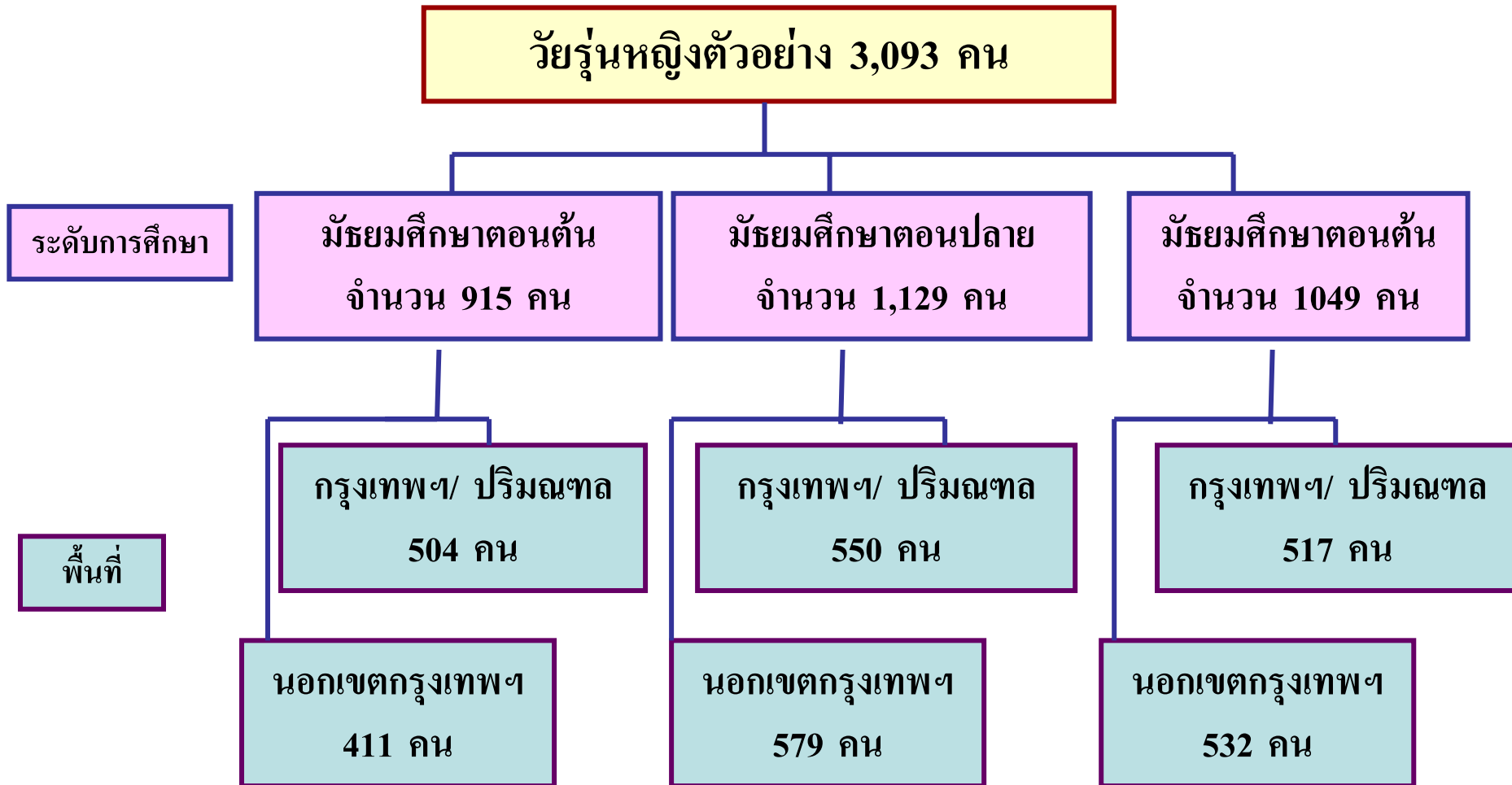
วัตถุประสงค์การวิจัย... เพื่อศึกษา

- 1) อัตราการสูบบุหรี่และแบบแผนการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง อายุ 13-24 ปี
(3 ระดับการศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา)
- 2) ทักษะคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่
- 3) การรับรู้ของวัยรุ่นหญิงต่อการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ และปัญหาสุขภาพจากการสูบบุหรี่
- 4) ความคิดเห็นและความตระหนักของวัยรุ่นหญิงต่อนโยบายการควบคุมยาสูบ
- 5) การรับรู้ของวัยรุ่นหญิงต่อการโฆษณา ยาสูบ การส่งเสริมการขาย การให้การอุปถัมภ์จากบริษัทบุหรี่
- 6) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง

ระเบียบวิธีวิจัย

- การวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง
- ประชากร คือนักเรียนและนักศึกษาหญิงของสถาบันการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯ/ปริมณฑล และในเขตต่างจังหวัด
โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (เทียบเท่ากับอายุ 13-15 ปี)
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (เทียบเท่ากับอายุ 16-18 ปี)
 - ระดับอุดมศึกษา (เทียบเท่ากับอายุ 19-24 ปี)
- ตัวอย่างการวิจัย เท่ากับ 3,000 คน ระดับเท่าๆกัน
- เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามระหว่างเดือนพ.ย.-ธ.ค.50

ตัวอย่างการวิจัย

การกระจายของตัวอย่างวิจัย

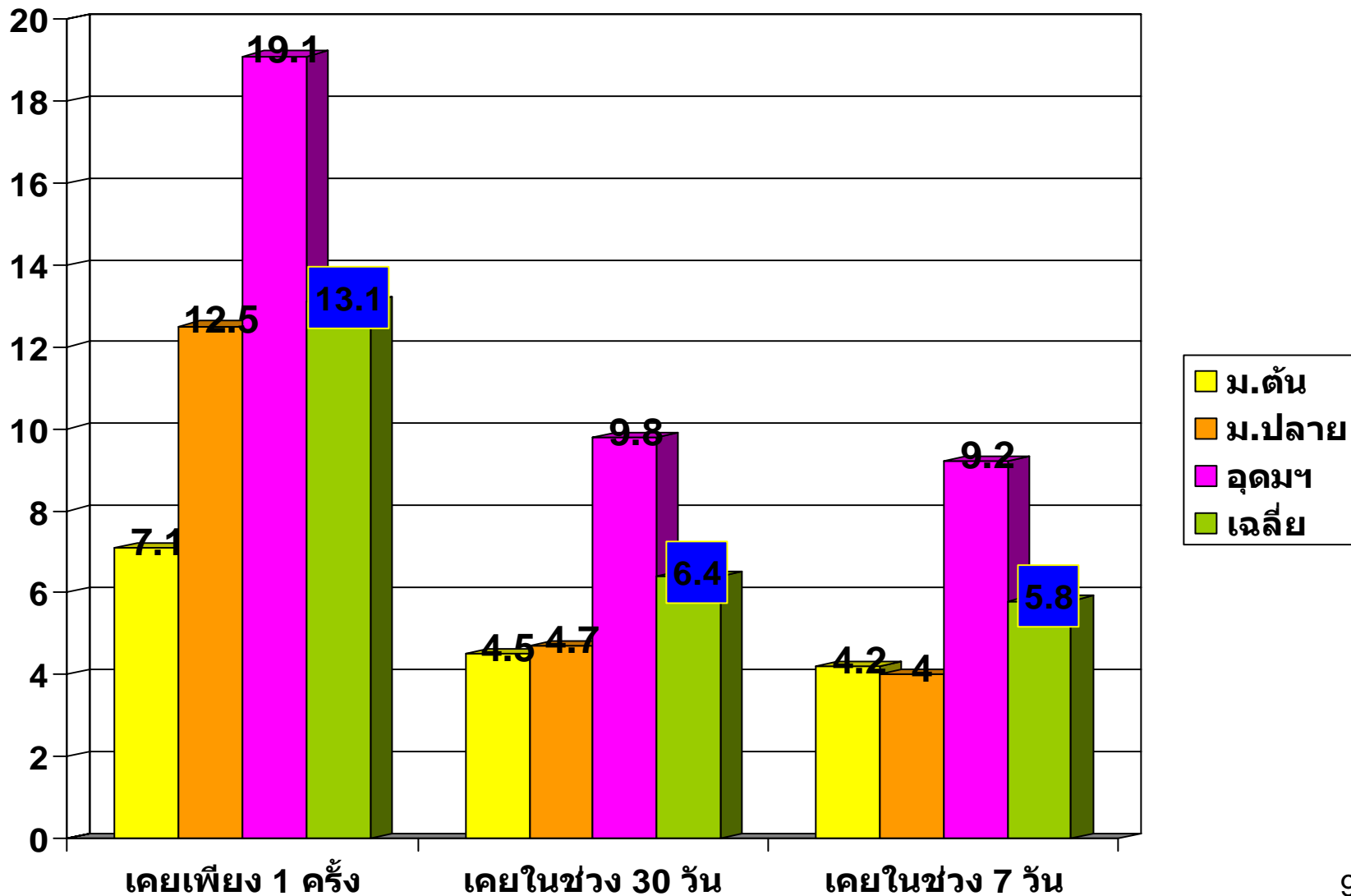
อายุ	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	มหาวิทยาลัย	เขตเมือง/ กรุงเทพฯ	ชนบท/นอก เขตกรุงเทพฯ	รวม
13-15	901	188	0	587	502	1089 (35.2)
16-19	14	940	49	498	505	1003 (32.4)
20-24	0	1	1000	486	515	1001 (32.4)
Total	915 (29.6)	1129 (36.5)	1049 (33.9)	1571 (50.8)	1522 (49.2)	3093 (100)

ผลการศึกษา

อัตราการสูบบุหรี่

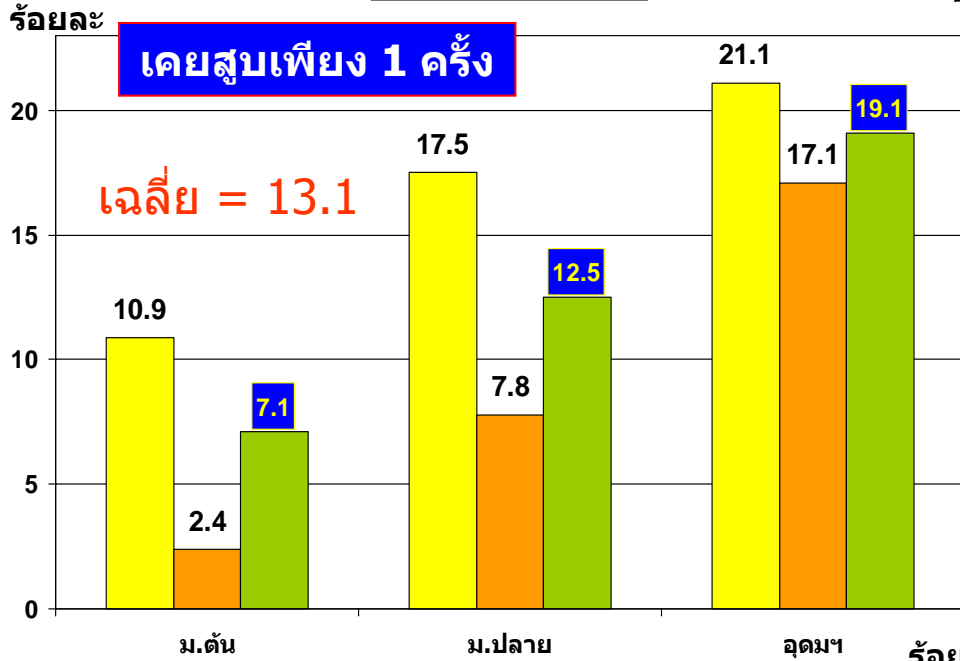
อัตราการสูญบุหรือของวัยรุ่นหญิงตามระดับการศึกษา

ร้อยละ

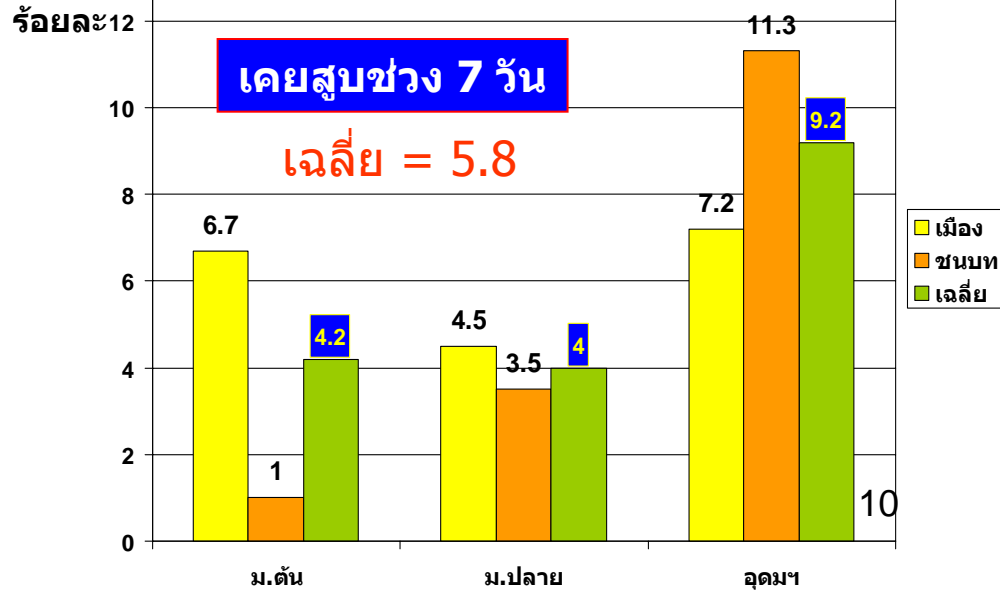
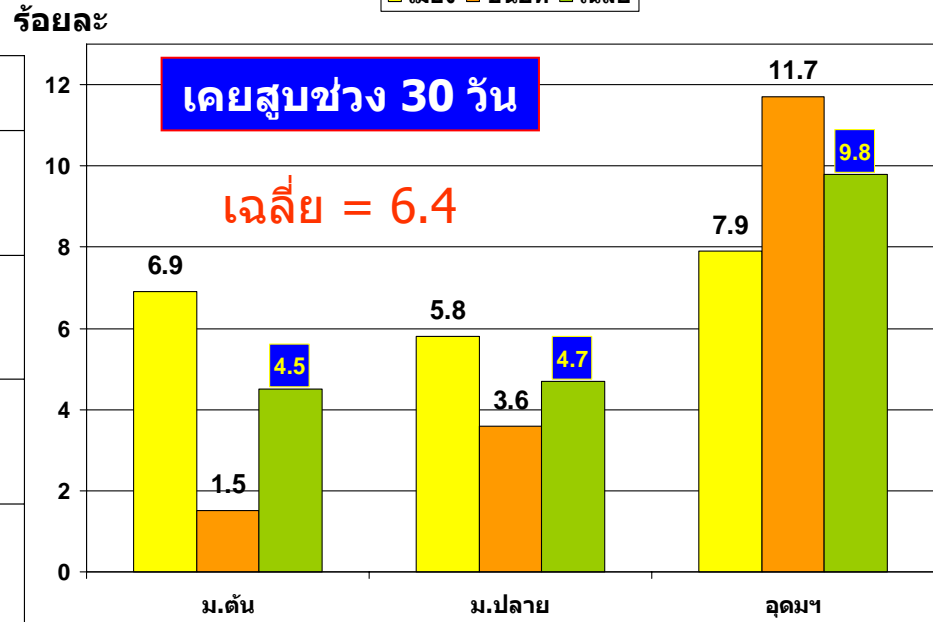

อัตราการสูญบุหรืของวัยรุ่นหญิง ตามพื้นที่และระดับการศึกษา

■ เมือง ■ ชนบท ■ เฉลี่ย

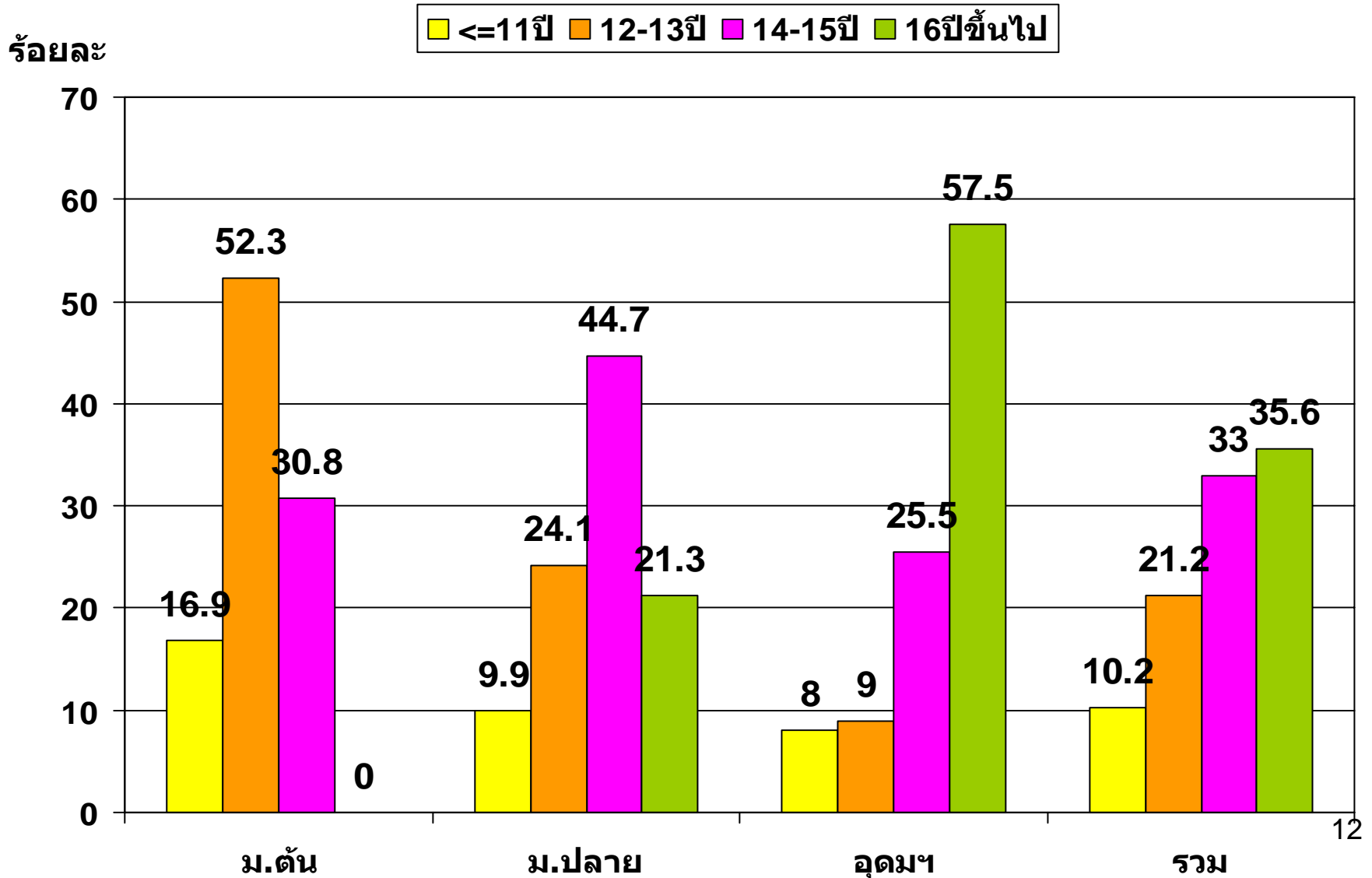

■ เมือง ■ ชนบท ■ เฉลี่ย

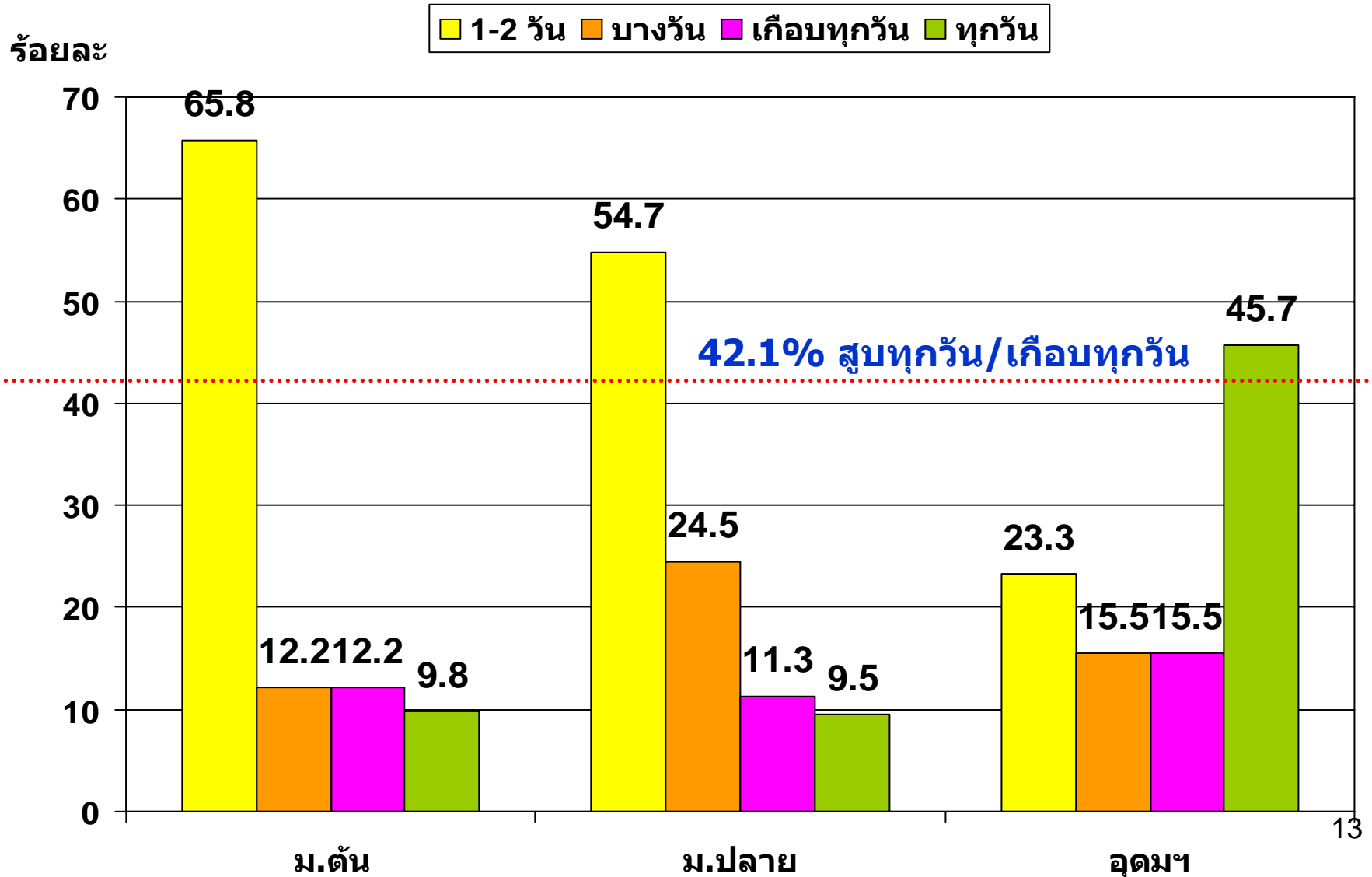

พฤติกรรม/แบบแผน การสูบบุหรี่

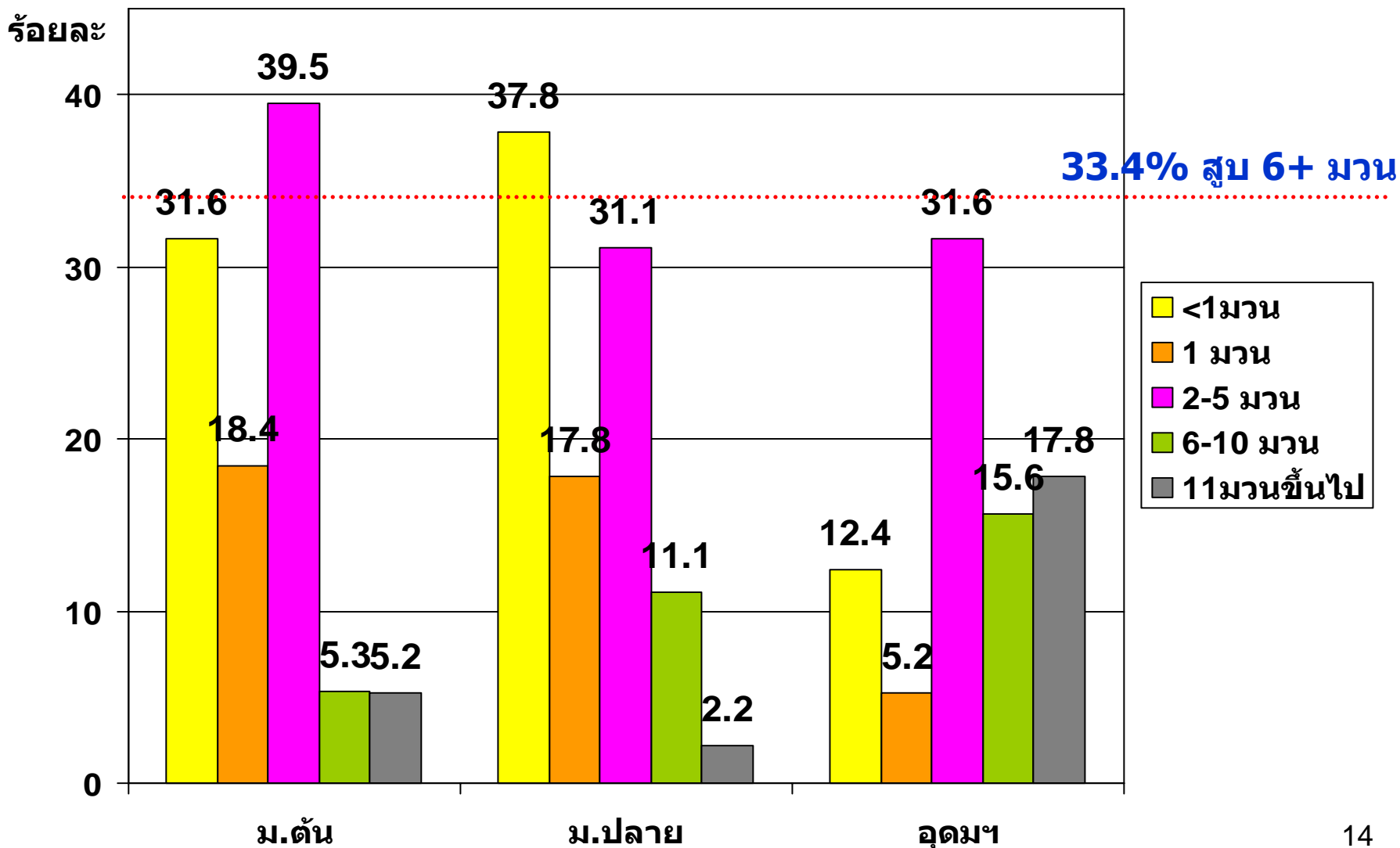
อายุเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก

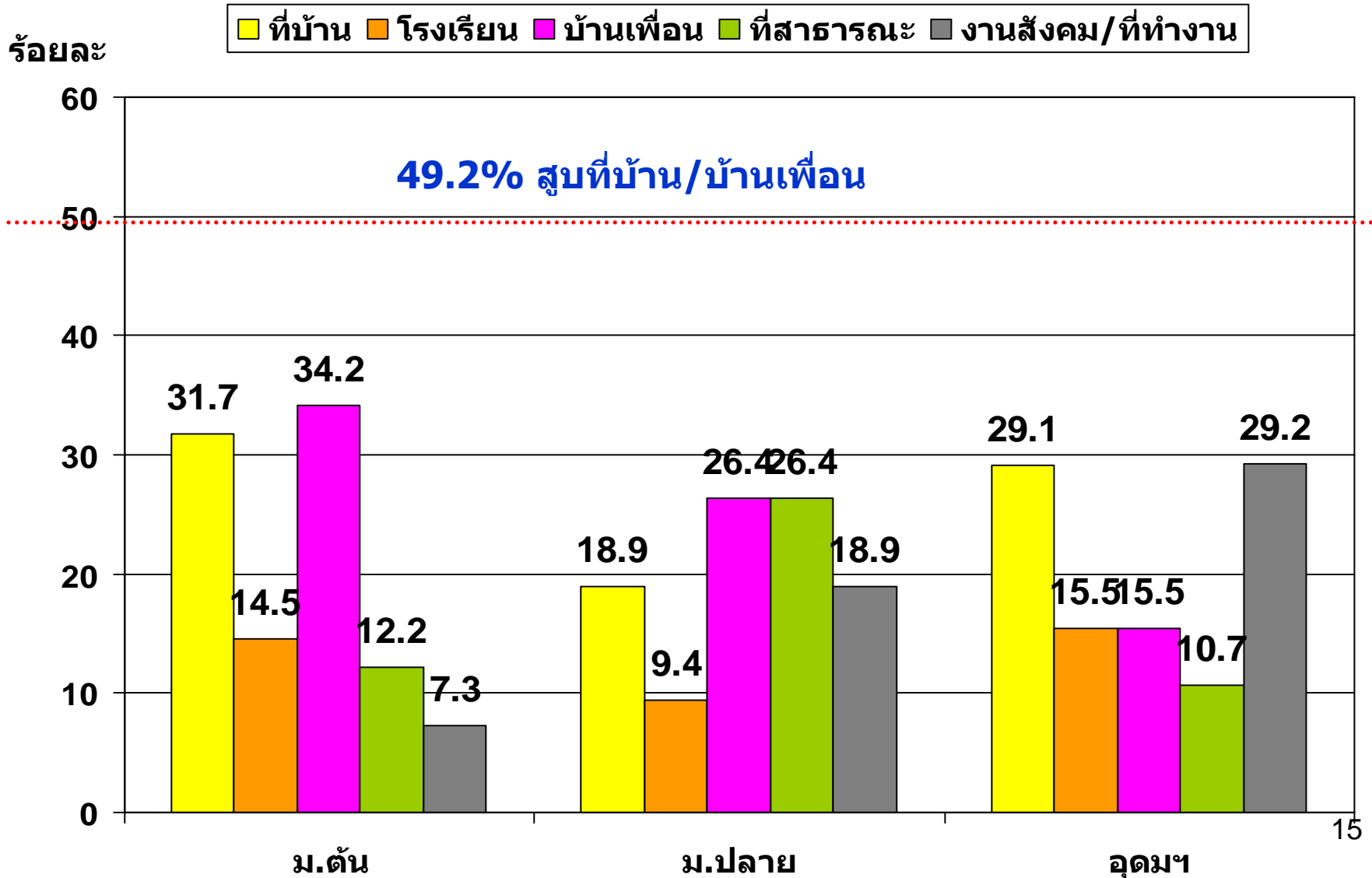
ความถี่ในการสูบบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา

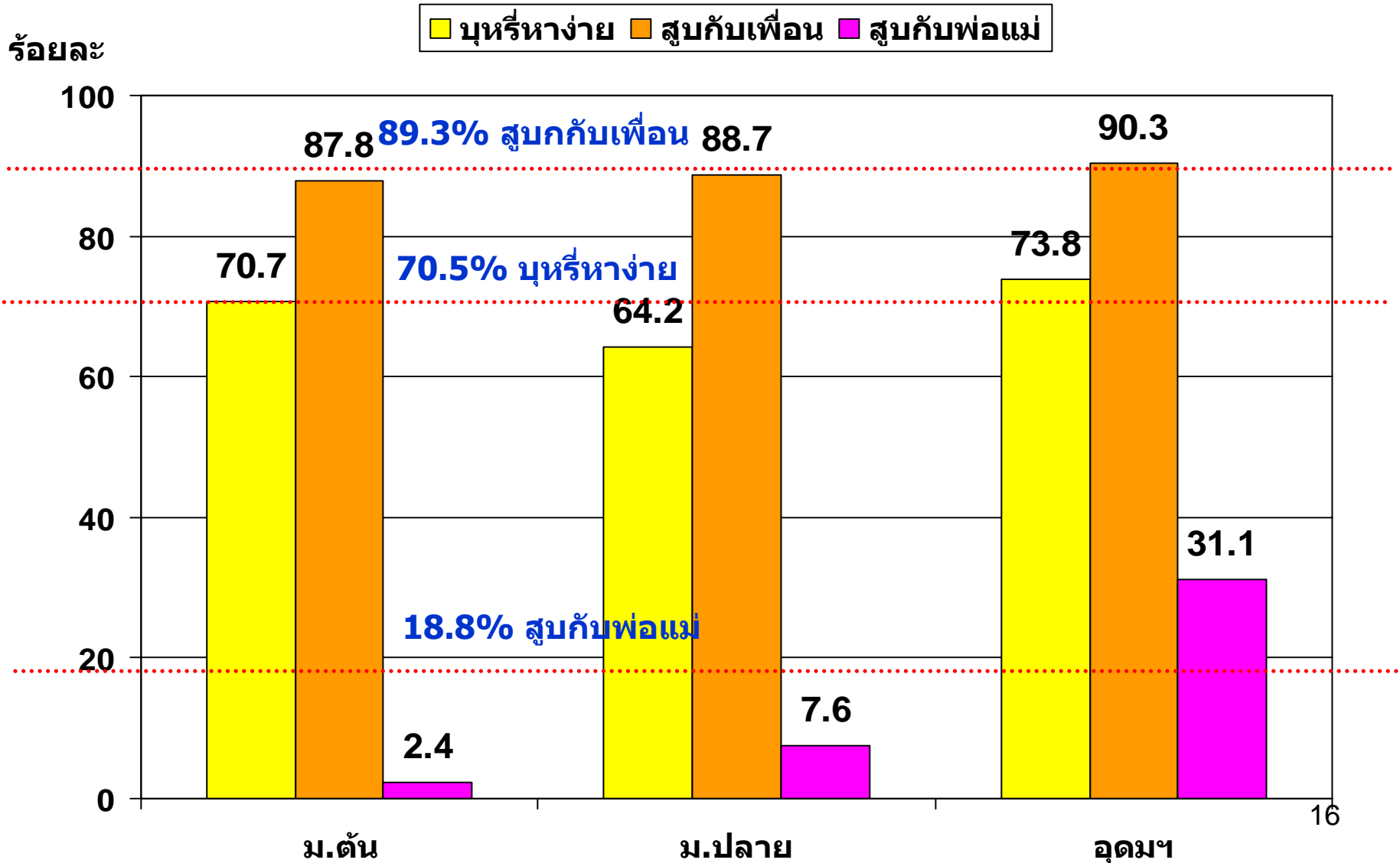

สถานที่สูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง

ความง่ายในการแสวงหาบุหรี่มาสูบ

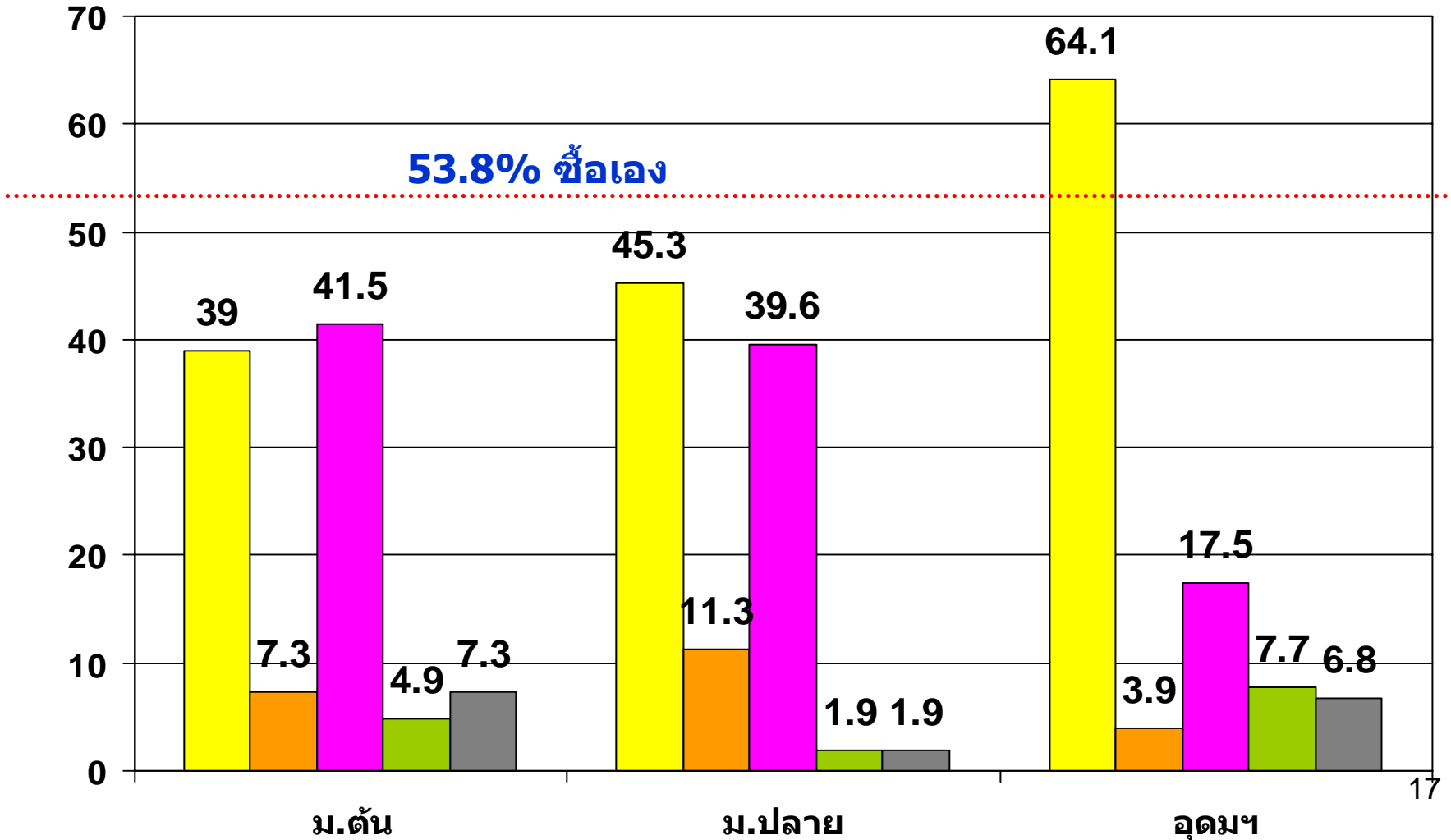
การสูบบุหรี่กับเพื่อน และการสูบบุหรี่กับพ่อแม่

แหล่งที่มาของบุหรี่ยี่สิบ

■ ซื้อเอง ■ มีคนซื้อให้ ■ ได้จากเพื่อน ■ ได้จากบ้าน ■ อื่นๆ

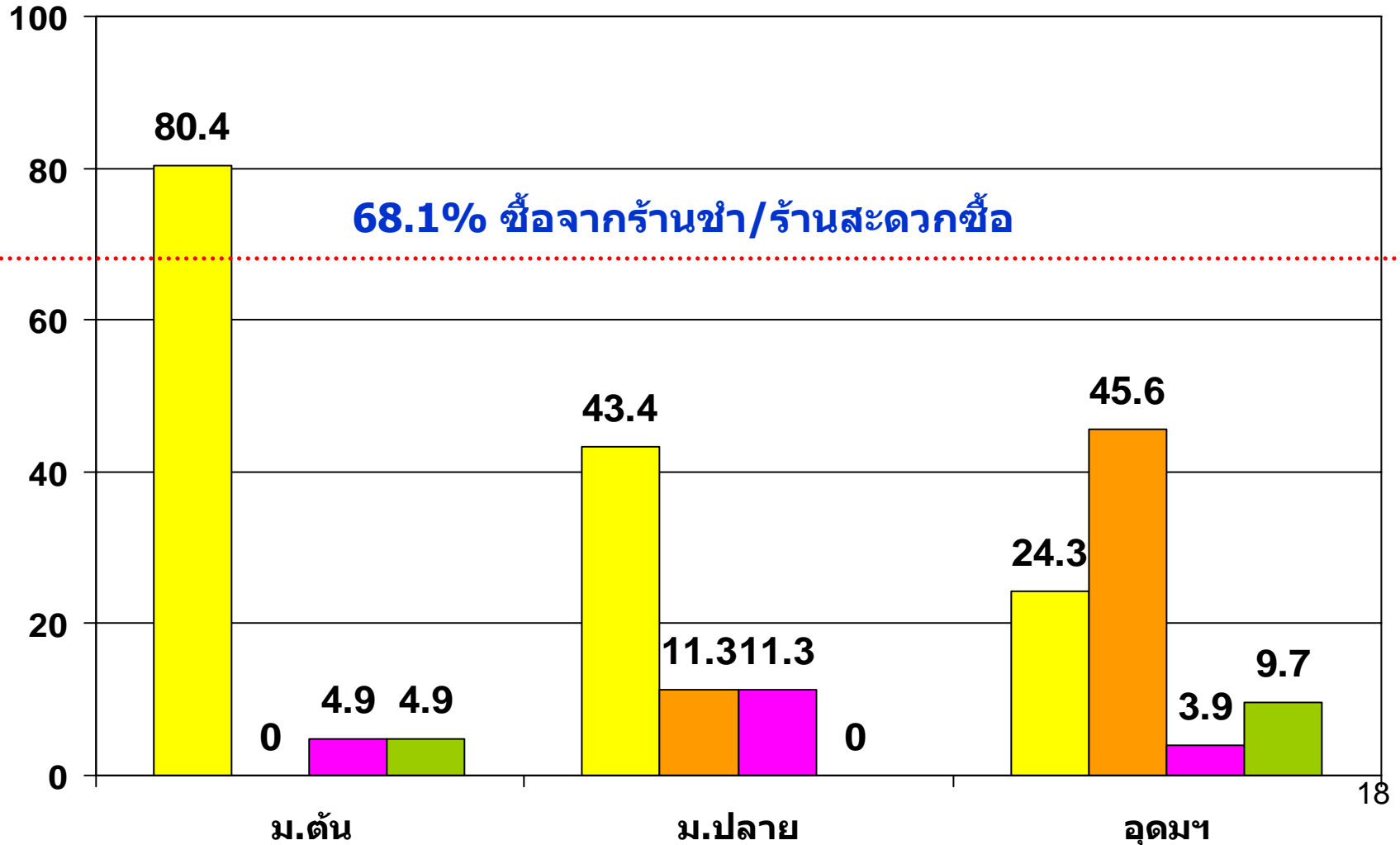
ร้อยละ

แหล่งที่ซื้อ/ได้มาของบุหรี

ร้อยละ

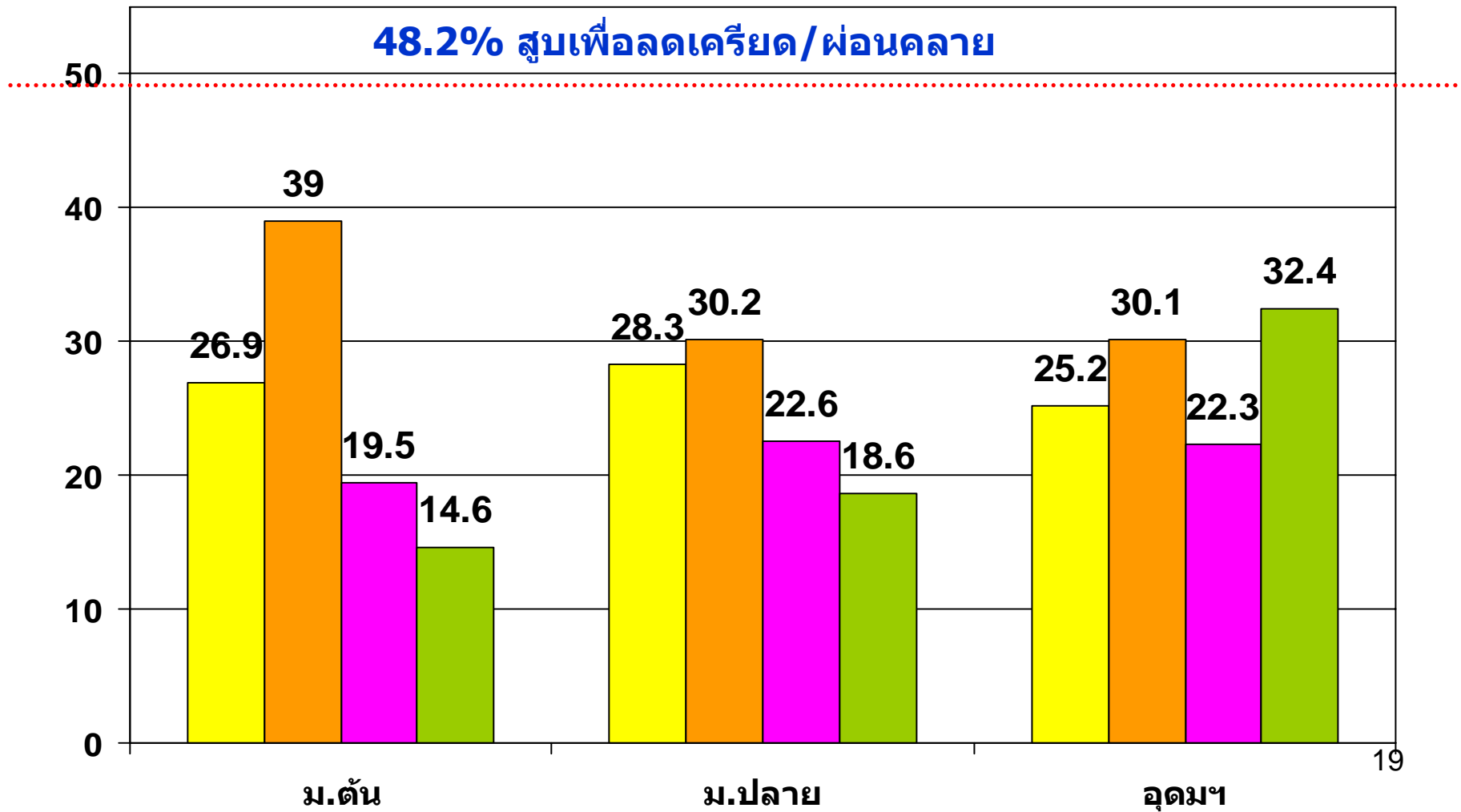
■ ร้านขายของชำ ■ ร้านสะดวกซื้อ ■ หาบเร่/แผงลอย ■ ตลาดนัด

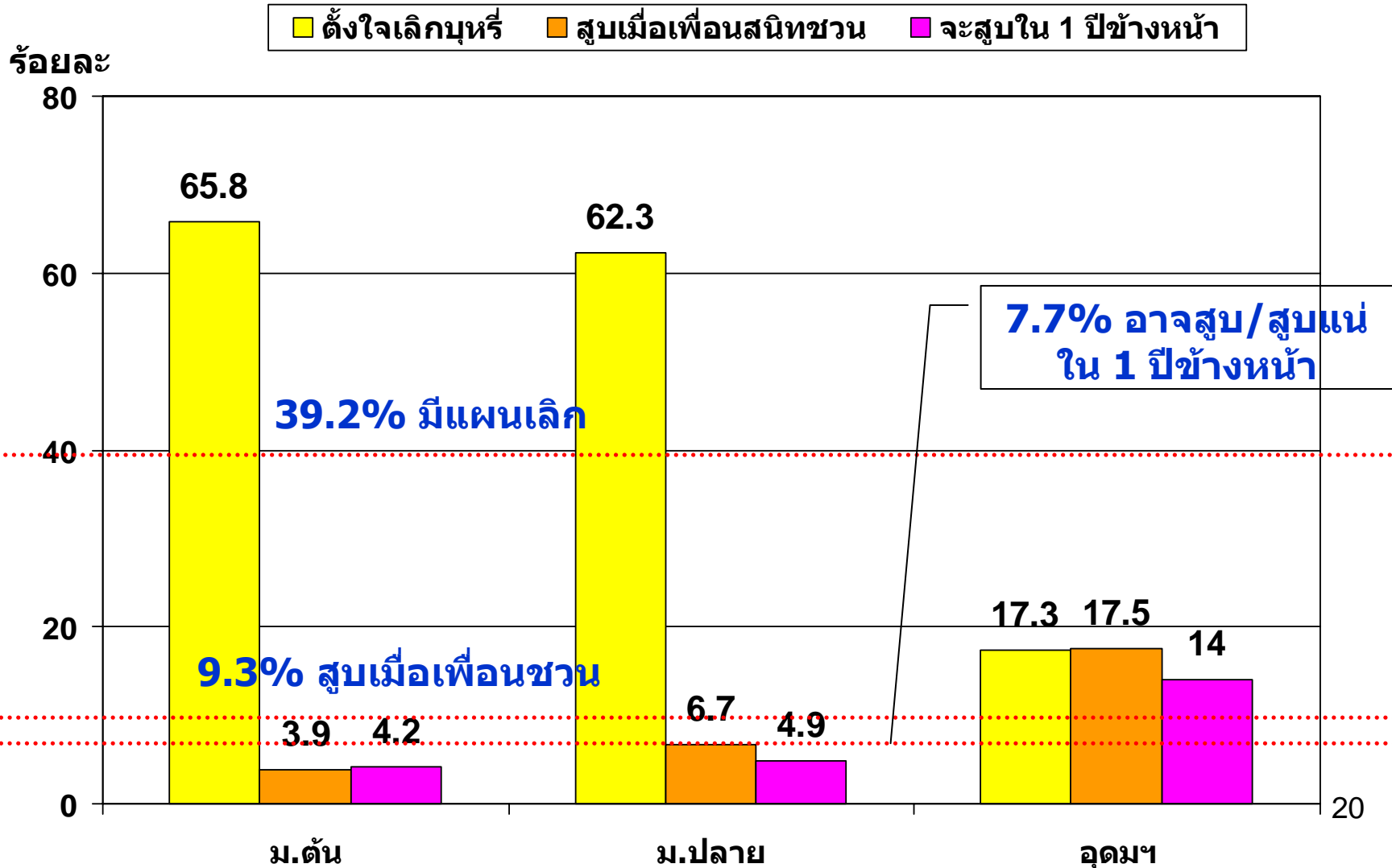
เหตุผลของการสูบบุหรี่

ร้อยละ

■ ลดเครียด ■ เพื่อนยอมรับ ■ ผ่อนคลาย ■ บรรเทาพื้นฐานกลุ่ม

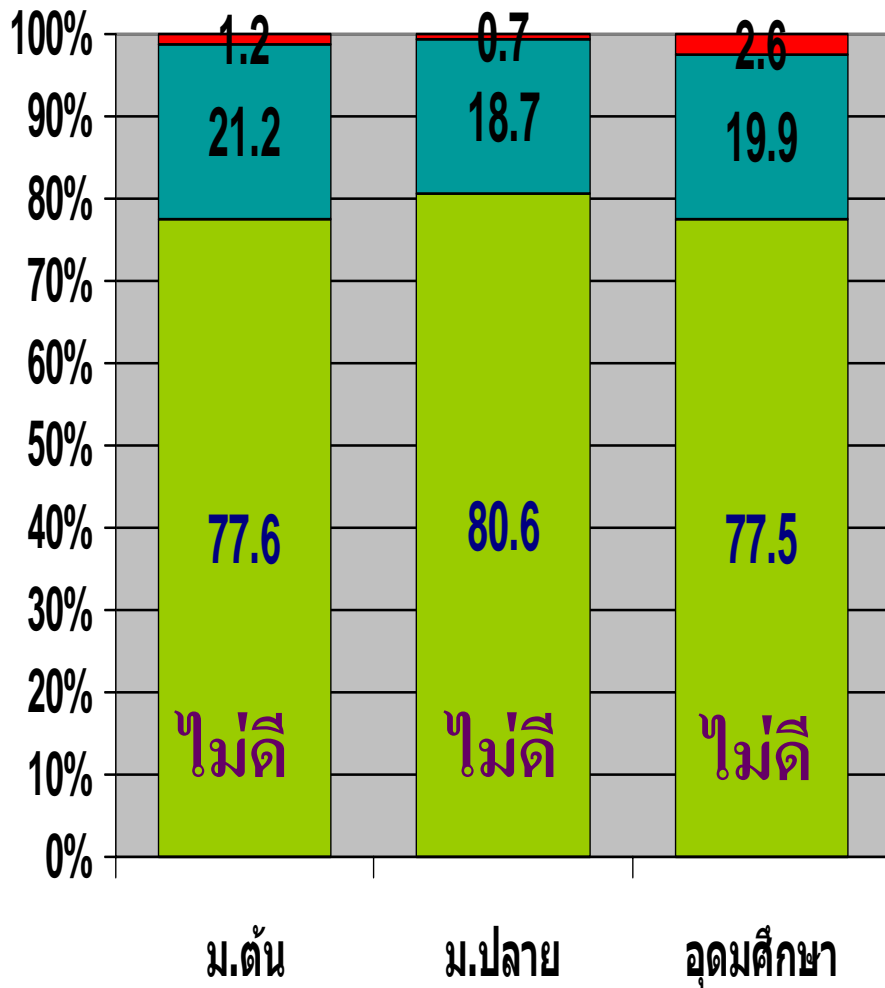

ความตั้งใจเลิกบุหรี่ในเดือนหน้า ความตั้งใจสูบเมื่อเพื่อนสนิทชวน และความตั้งใจสูบในช่วง 1 ปีข้างหน้า

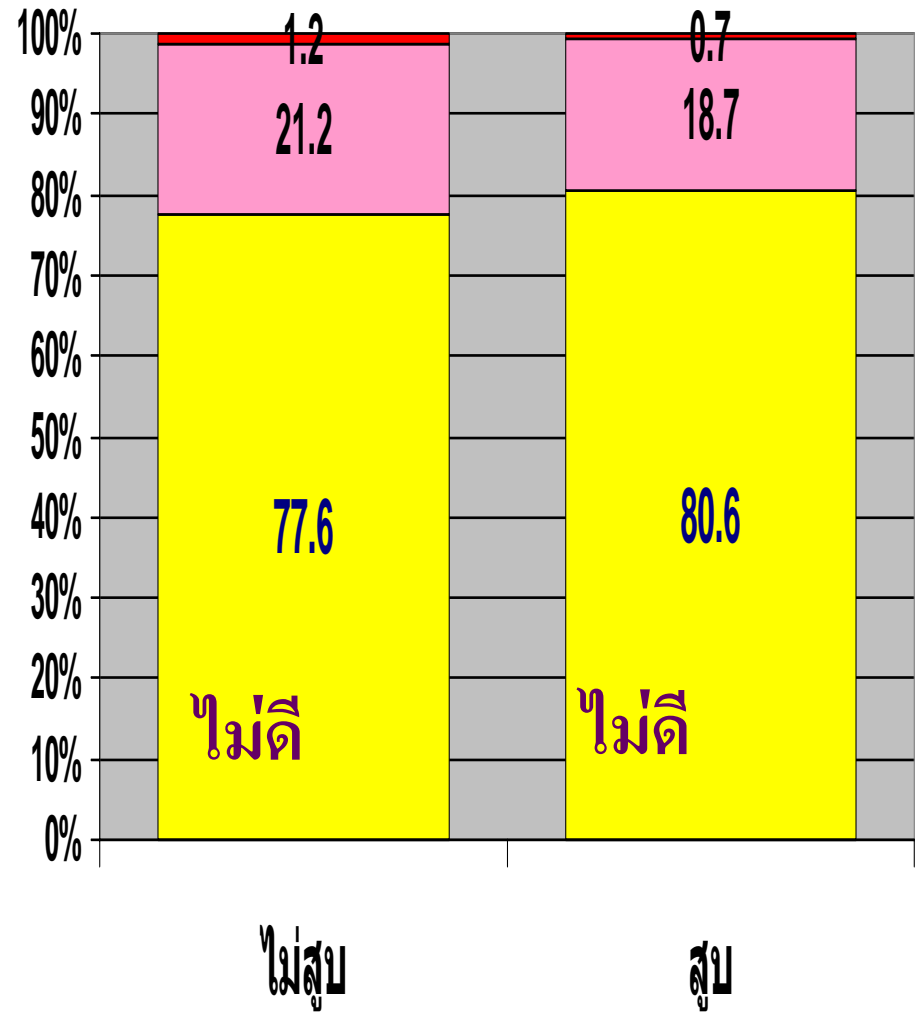

**ทัศนคติ / ความเชื่อ
ต่อ
การสูบบุหรี่**

ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่

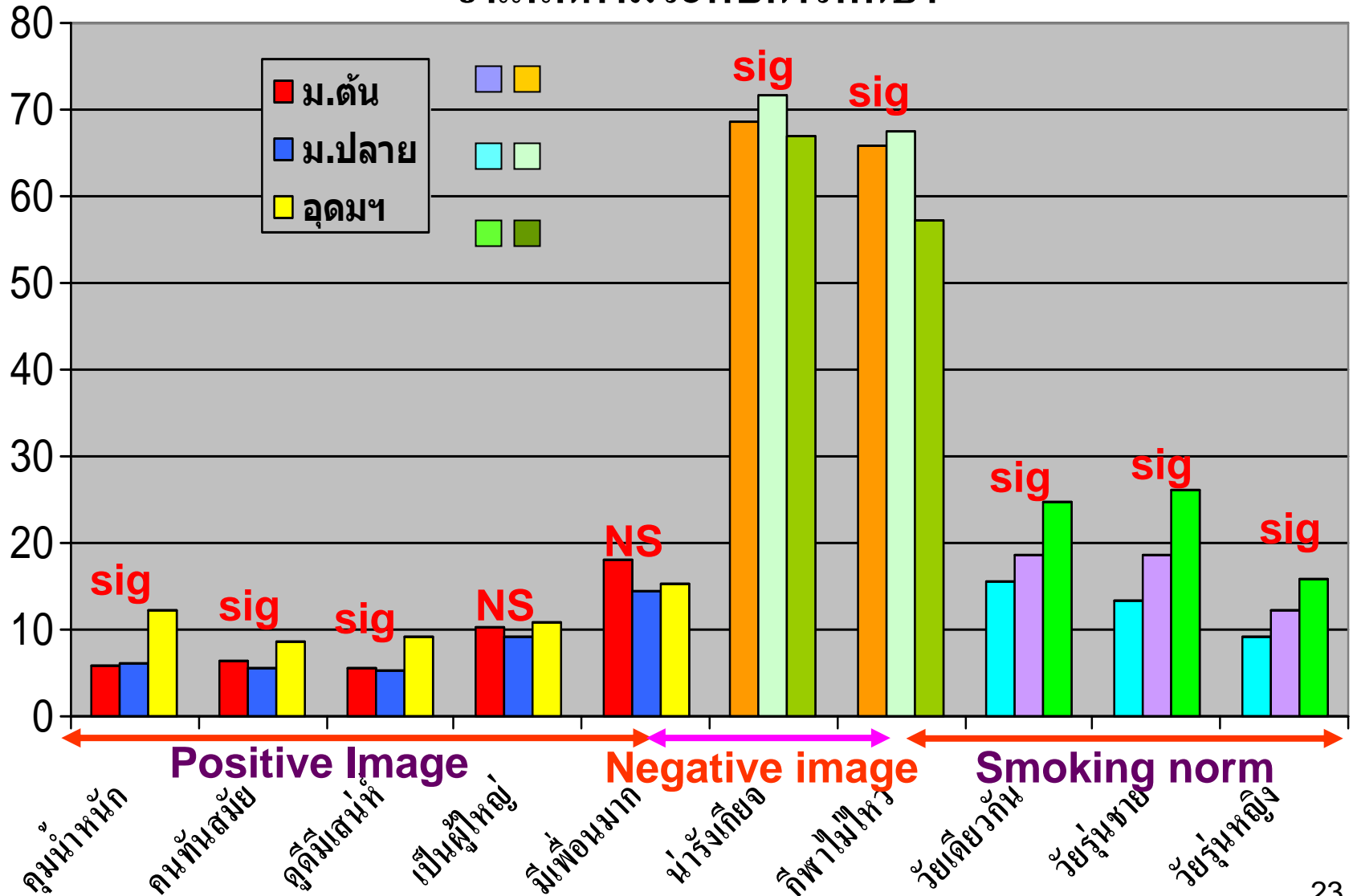
ระดับการศึกษา

การสูบบุหรี่

ทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่

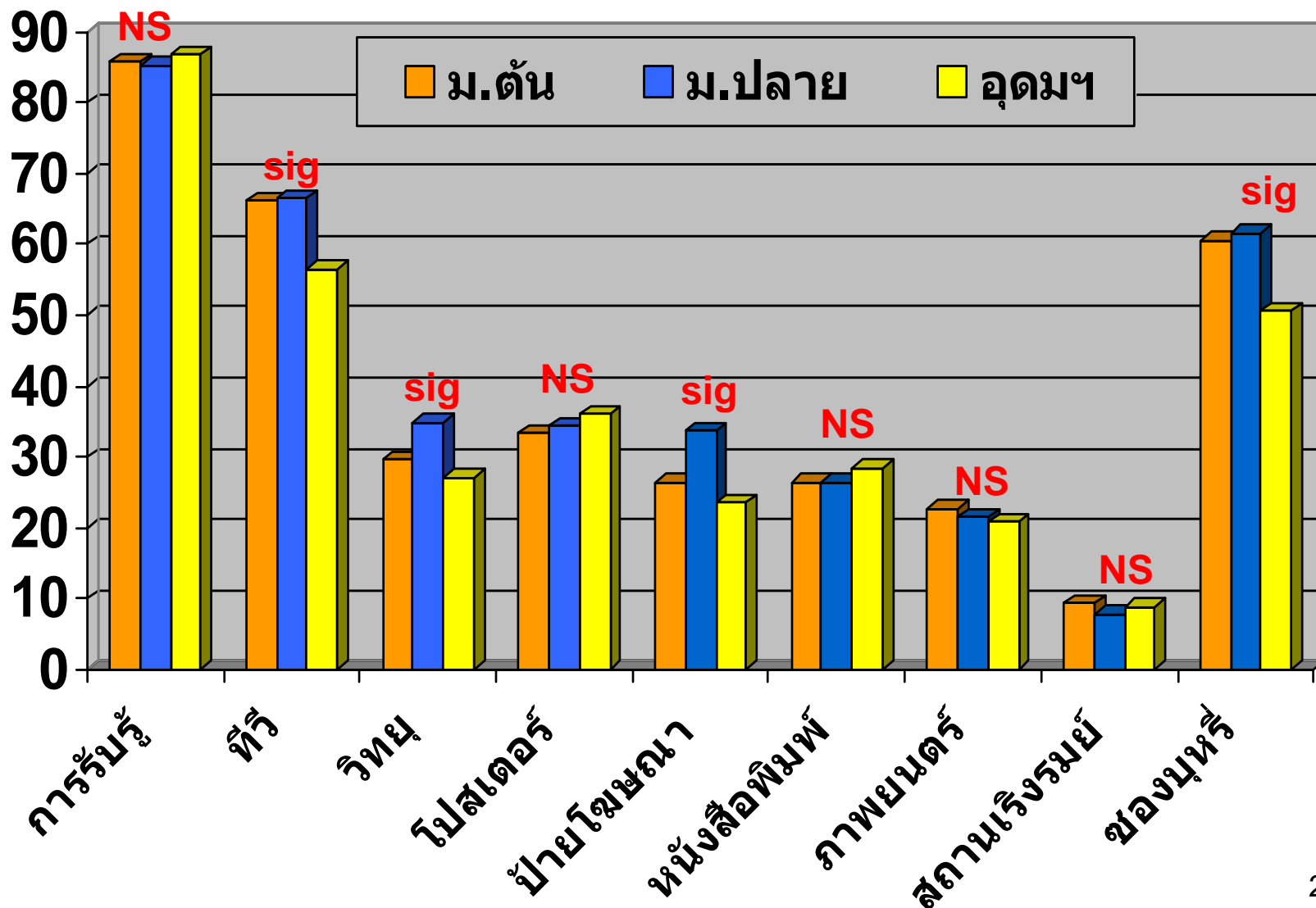
จำแนกตามระดับการศึกษา

**การรับรู้ข่าวสารการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่
และ
การรับรู้การโฆษณาบุหรี่**

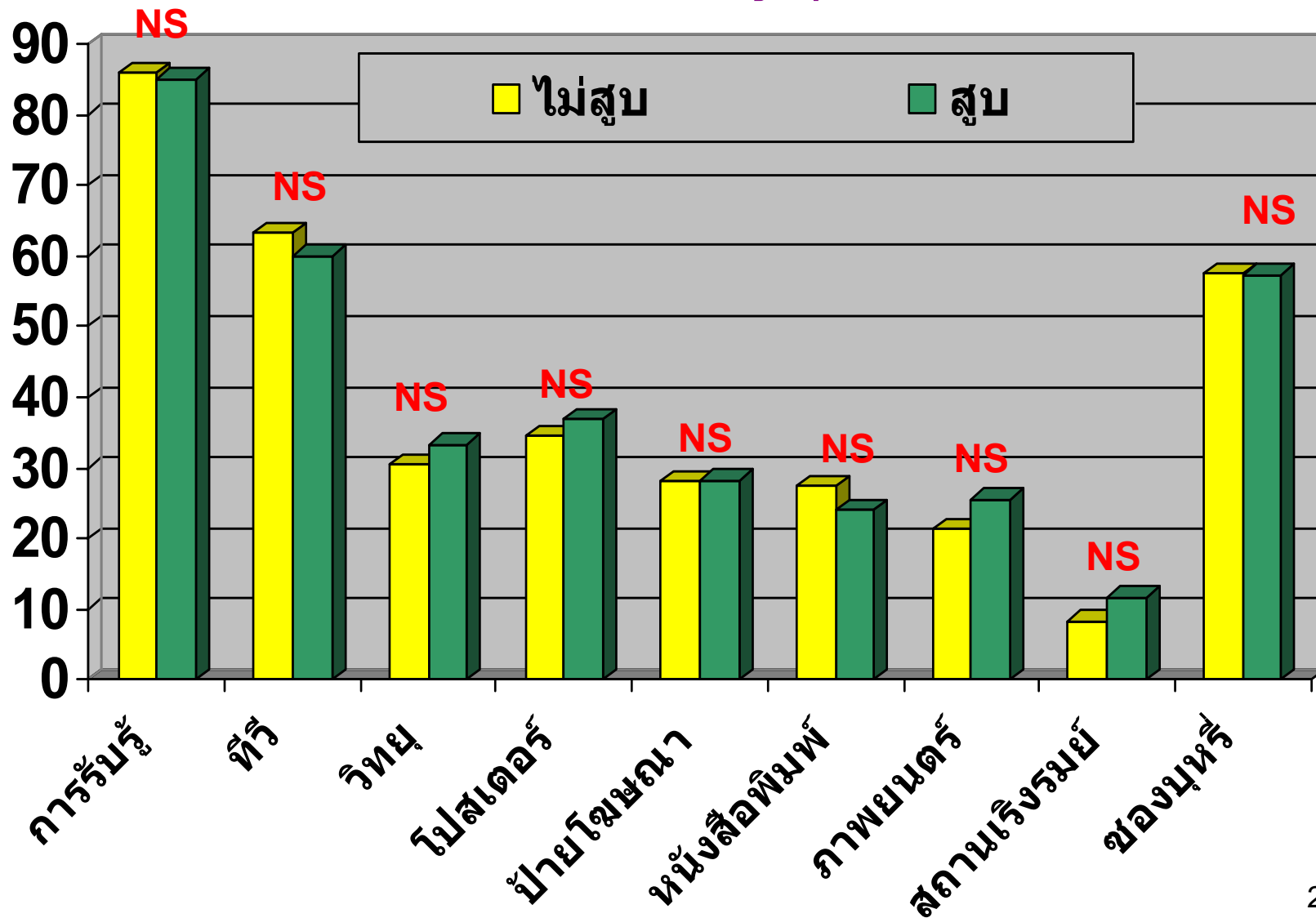
การรับรู้ข่าวสารการรณรงค์การไม่สูบบุหรี่จากแหล่งสื่อต่างๆ

จำแนกตามระดับการศึกษา

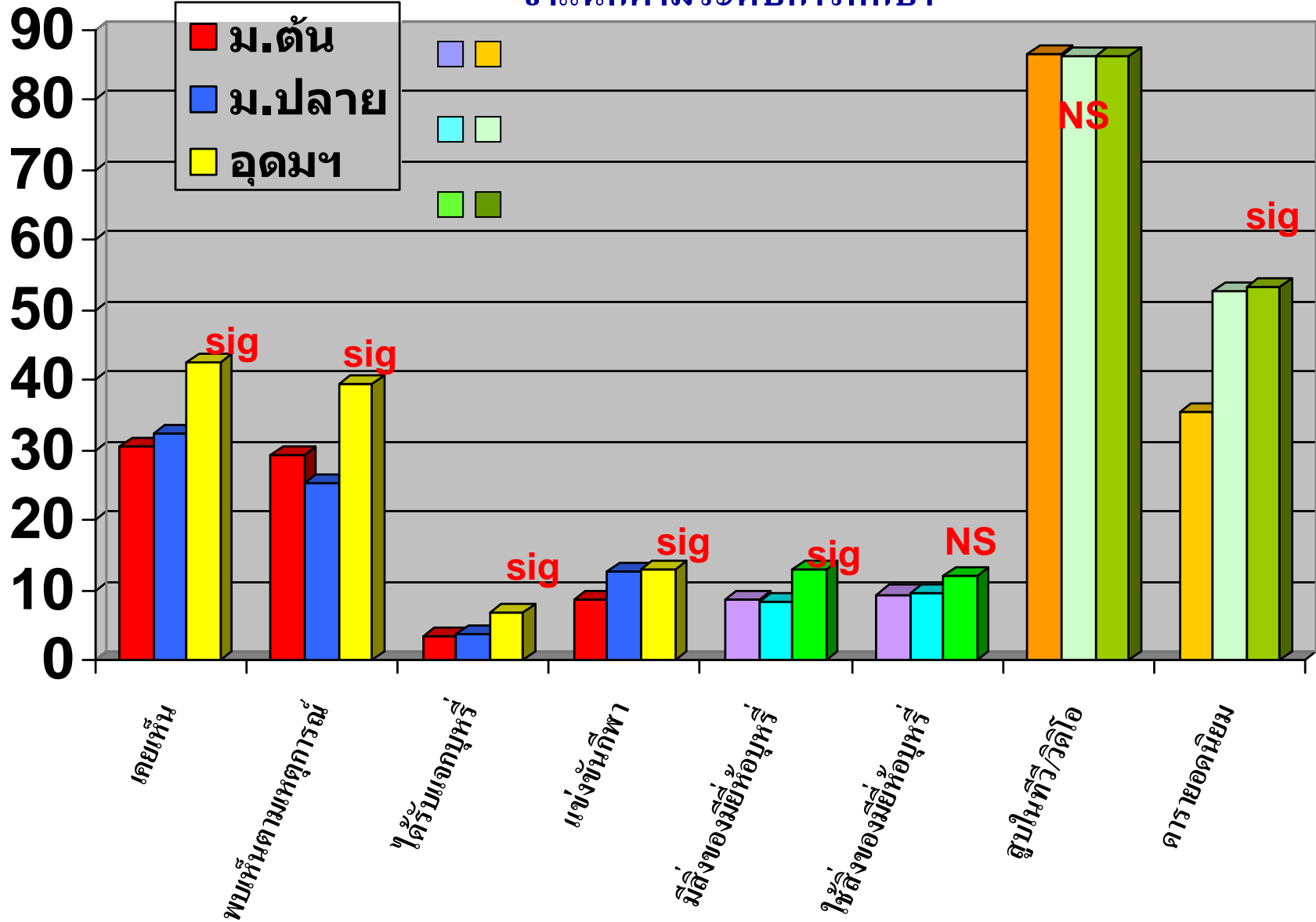
การรับรู้ข่าวสารการณรงค์การไม่สูบบุหรี่จากแหล่งสื่อต่างๆ

จำแนกตามการสูบบุหรี่

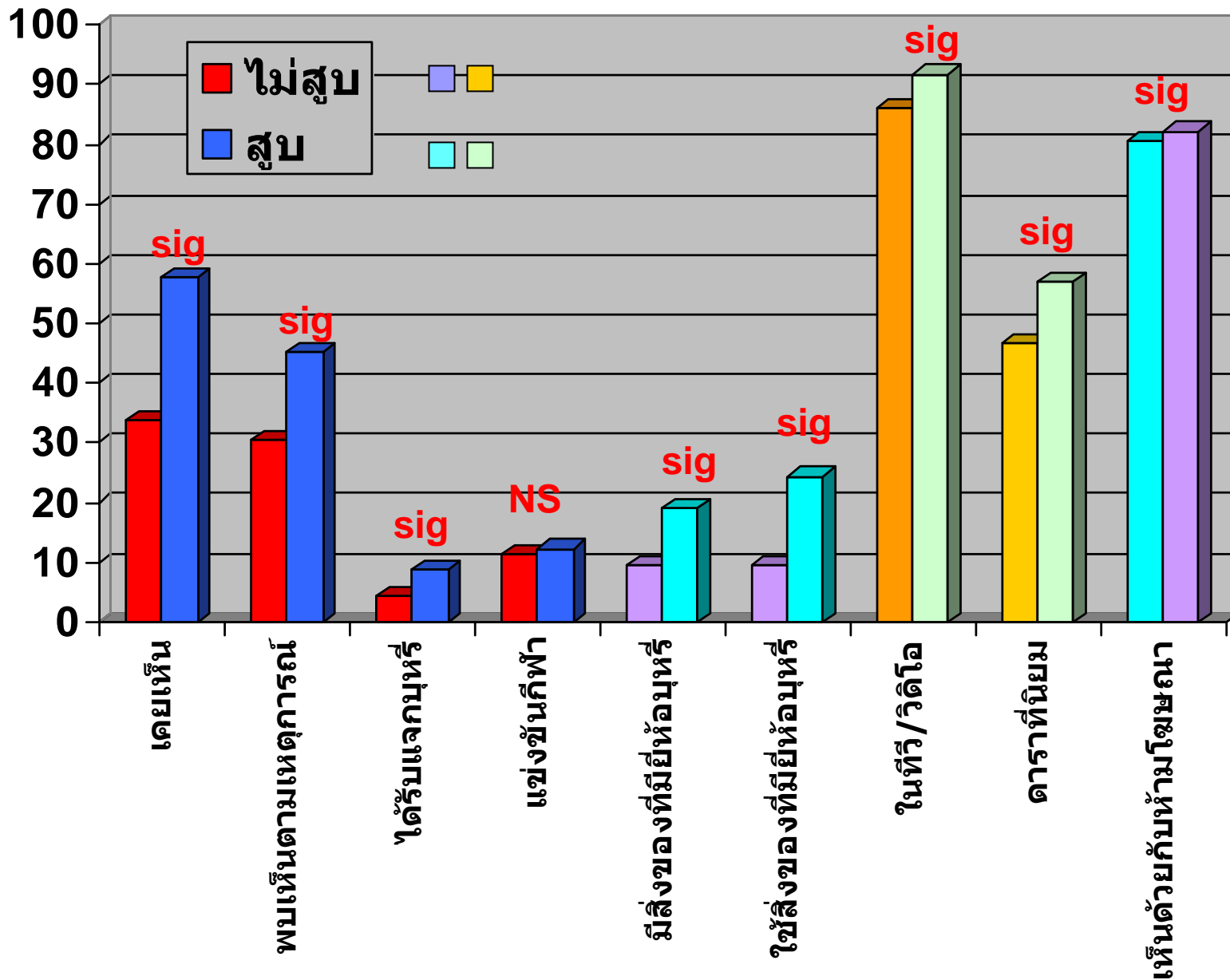
ในช่วง 30 วันที่ผ่านมาท่านเห็นการโฆษณาบุหรื

จำแนกตามระดับการศึกษา

ในช่วง 30 วันที่ผ่านมาท่านเห็นการโฆษณาบุหรื

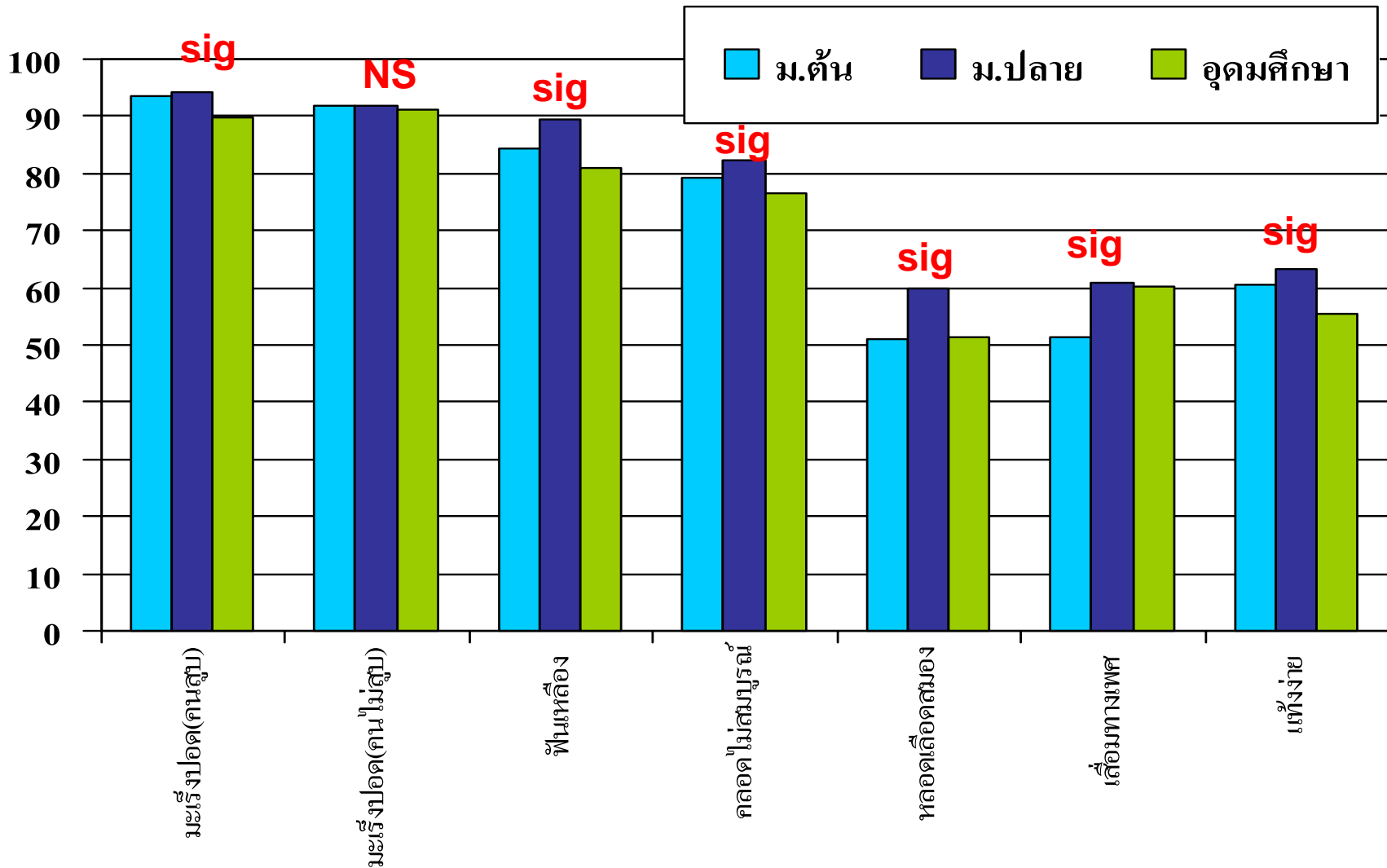
จำแนกตามการสูบบุหรื

การรับรู้ปัญหาสุขภาพจาก การสูบบุหรี่

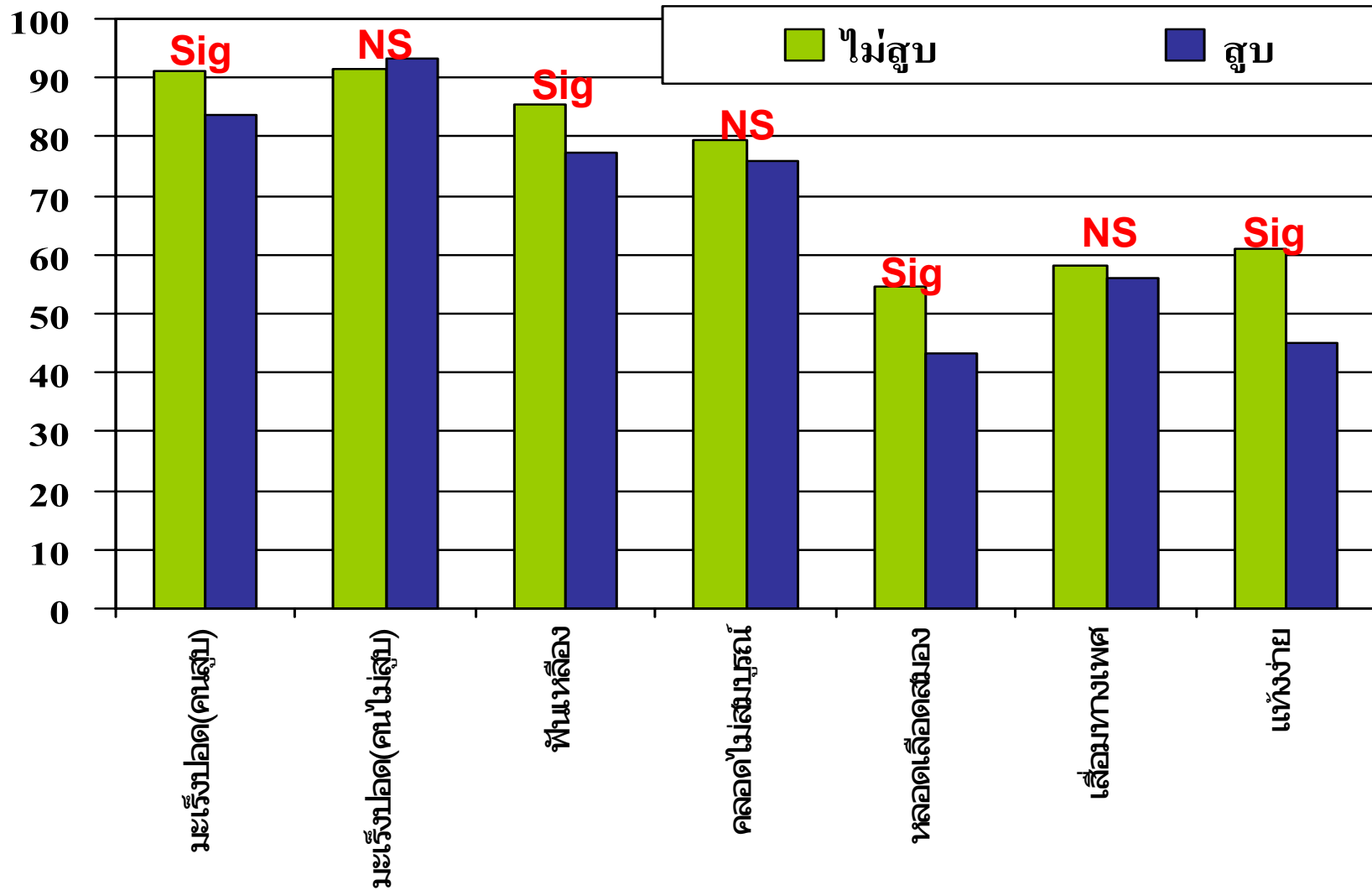
การรับรู้ถึง...ปัญหาสุขภาพที่มีสาเหตุมาจากการสูบบุหรี่

จำแนกตามระดับการศึกษา

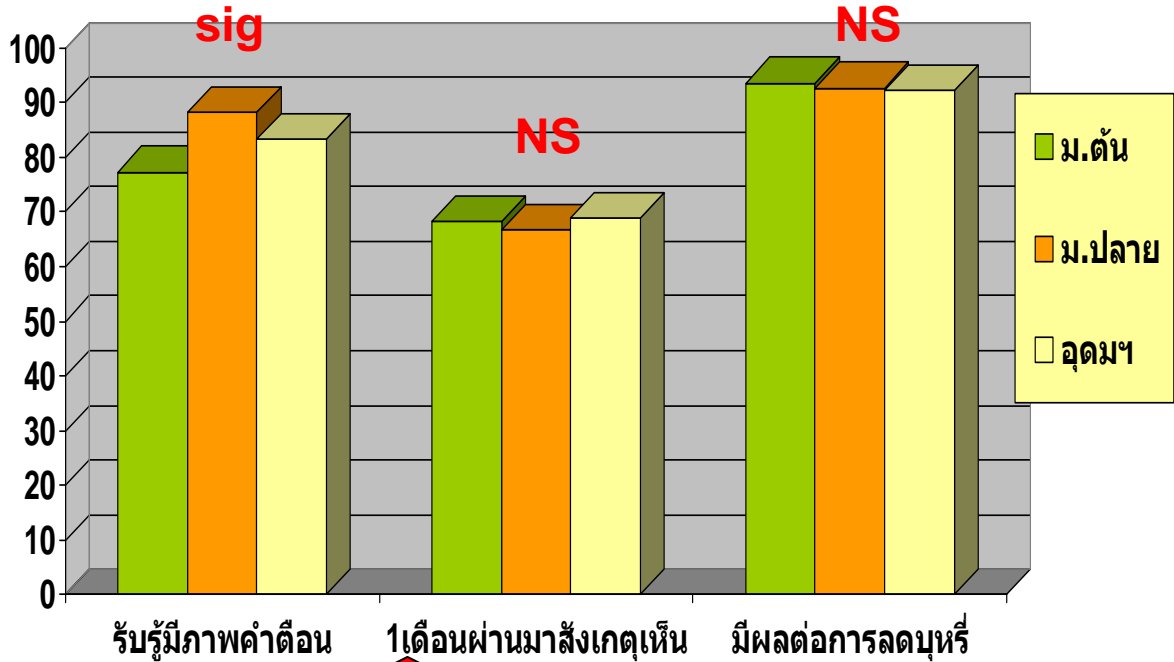

การรับรู้ถึง...ปัญหาสุขภาพที่มีสาเหตุมาจากการสูบบุหรี่

จำแนกตามการสูบบุหรี่

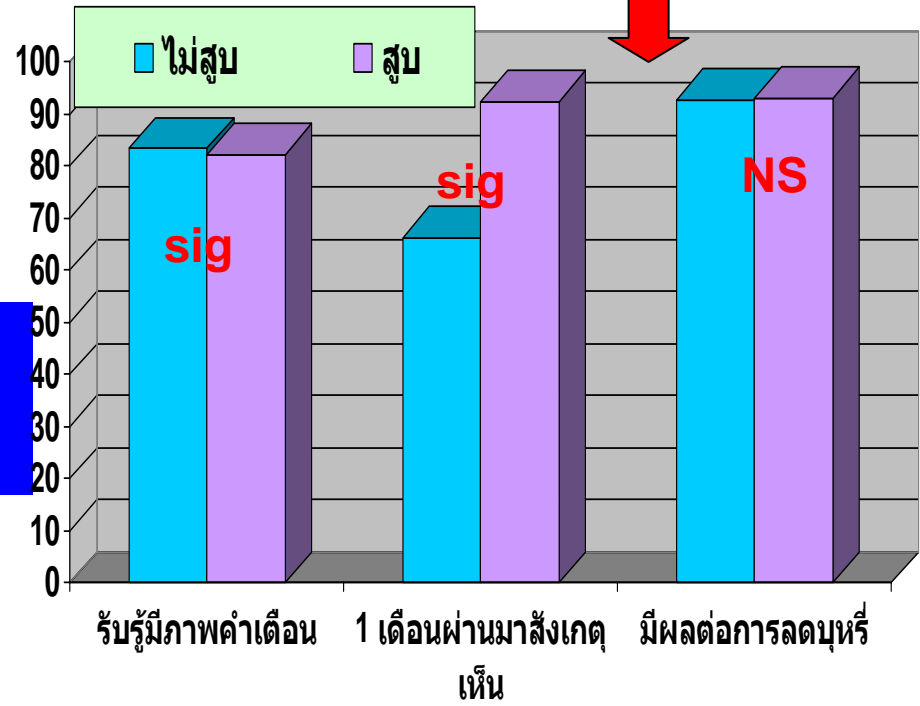

**การสนับสนุนนโยบาย
การควบคุมการบริโภคยาสูบ**

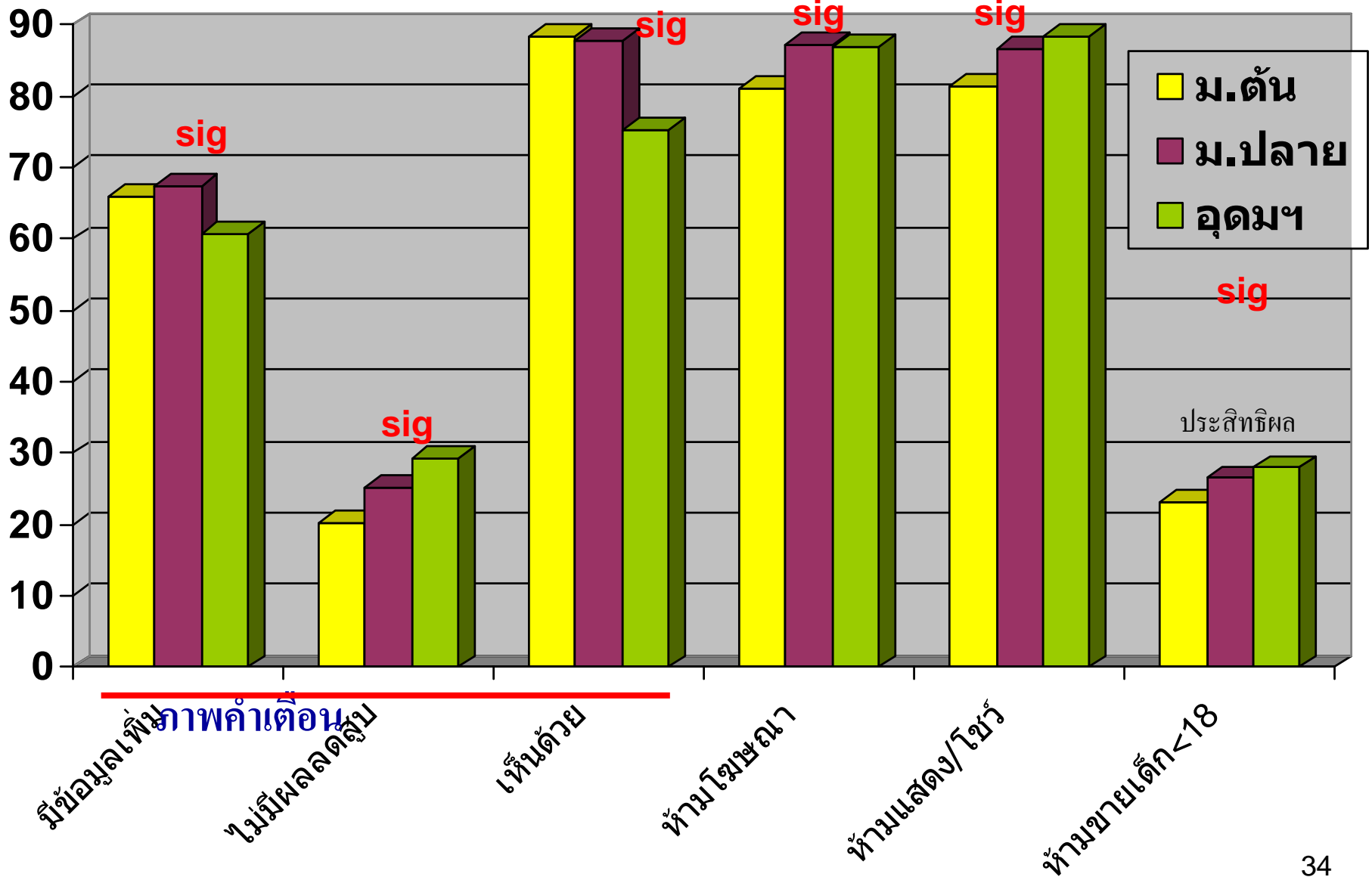
จำแนกตามระดับการศึกษา

จำแนกตามการสูบบุหรี่

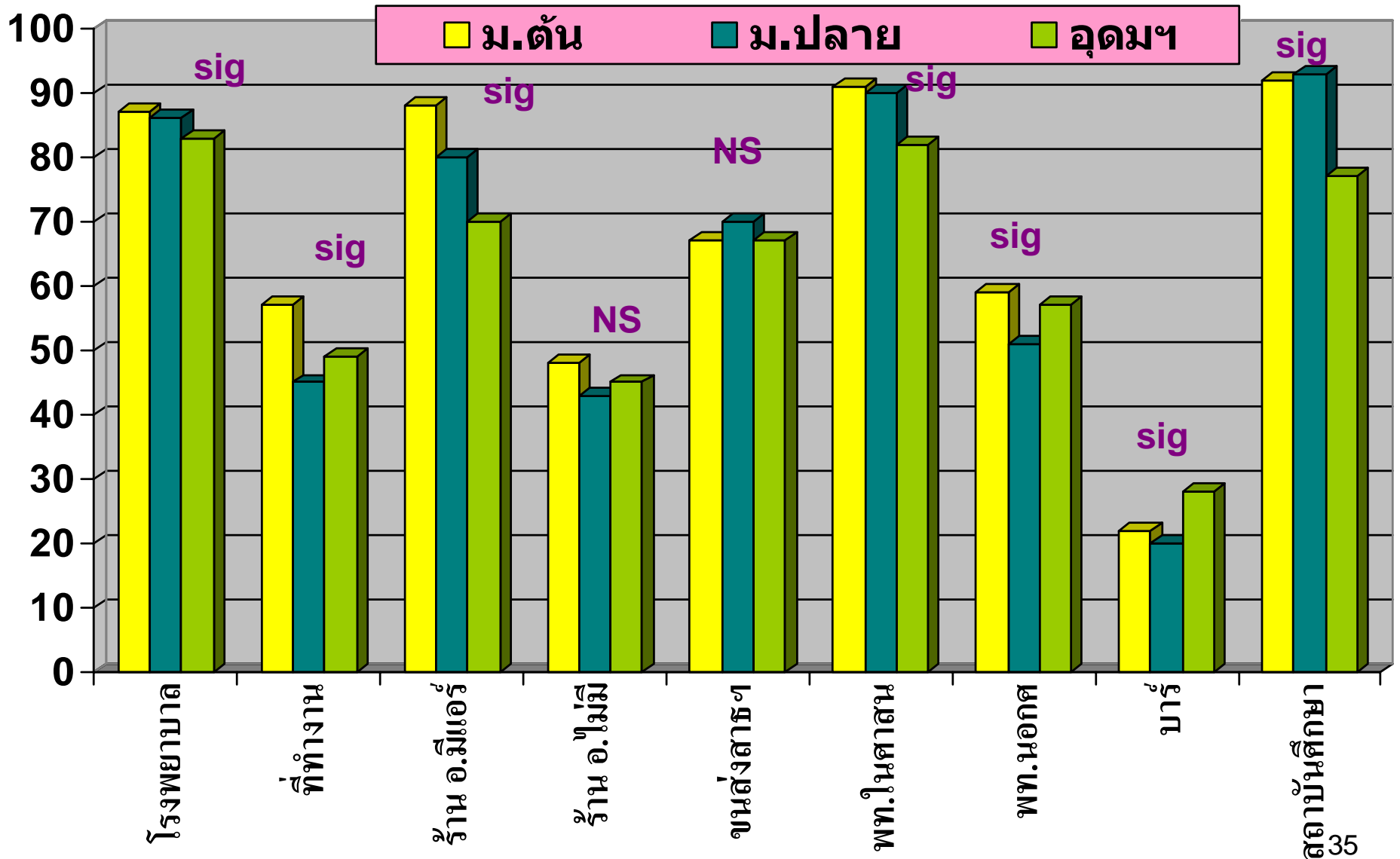
**อิทธิพลของ
ภาพคำเดือนบนชองบุหรี**

การสนับสนุนนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ จำแนกตามระดับการศึกษา

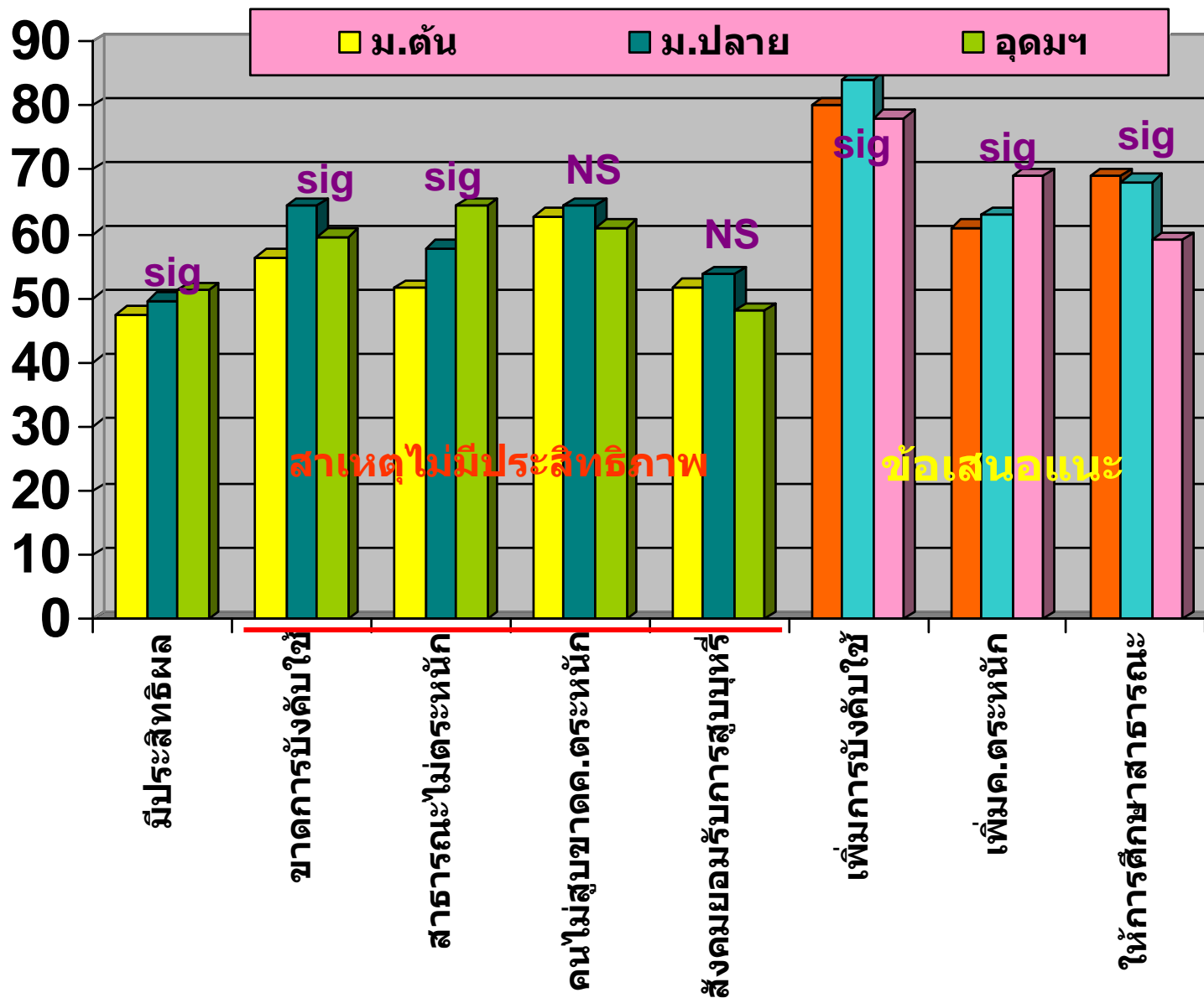

การสนับสนุนการห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะ

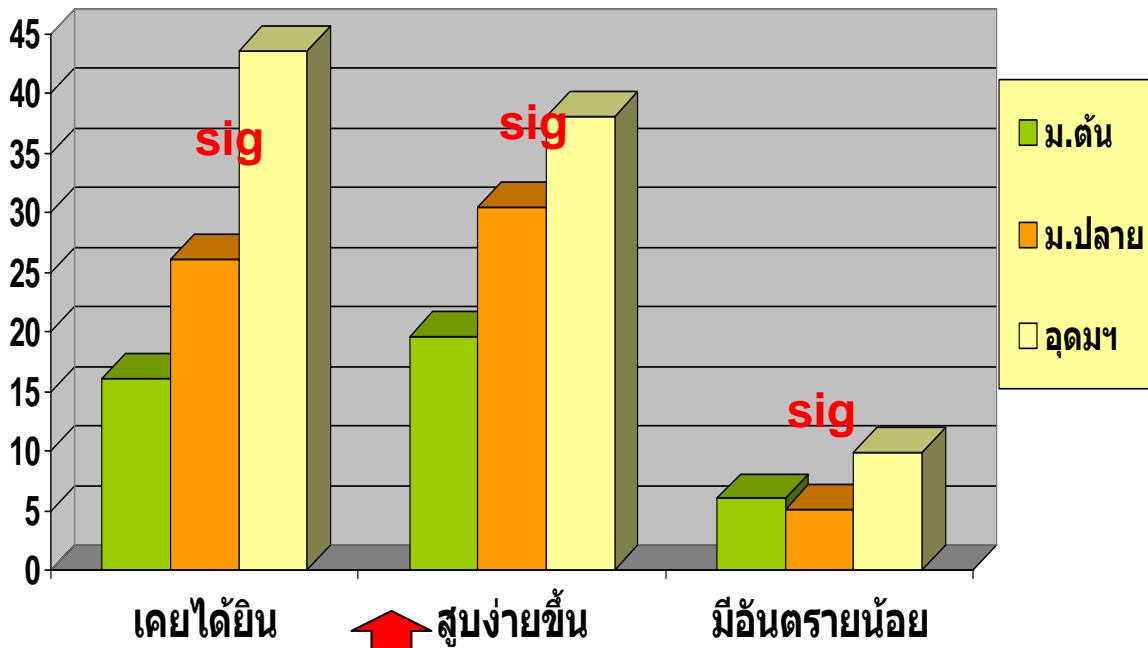
จำแนกตามระดับการศึกษา

ประสิทธิภาพของรัฐบาลในการบังคับใช้ กฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ

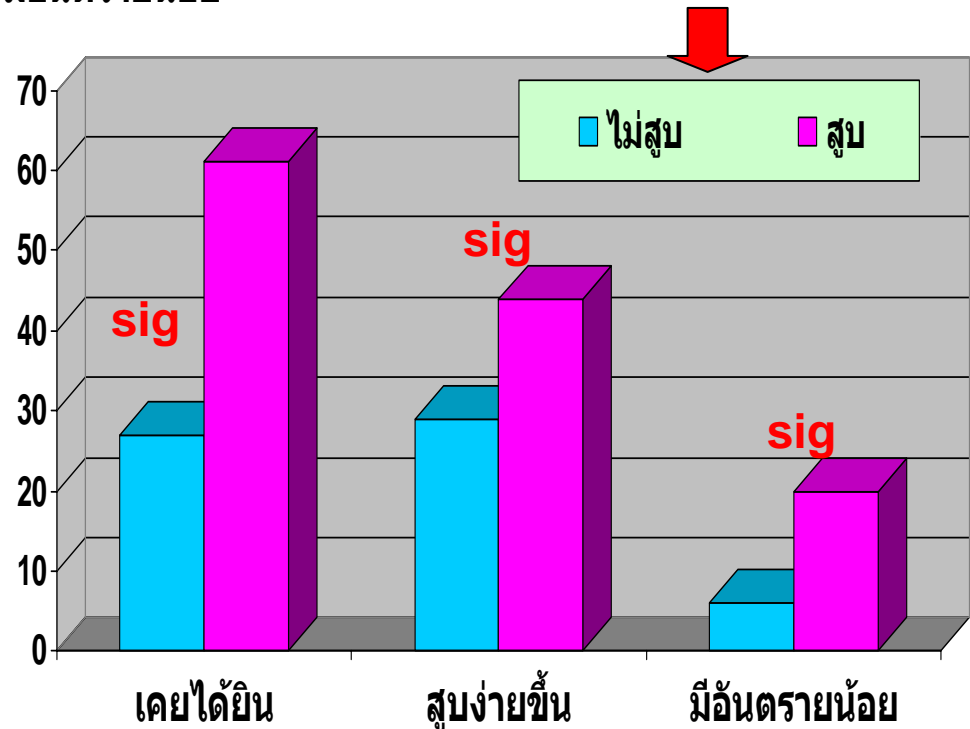
**ความคิดเห็นต่อ
บุหรืรส์อ่อนน/บุหรืรส์ขุรส์
และอุตสาหกรรมยาสูบ**

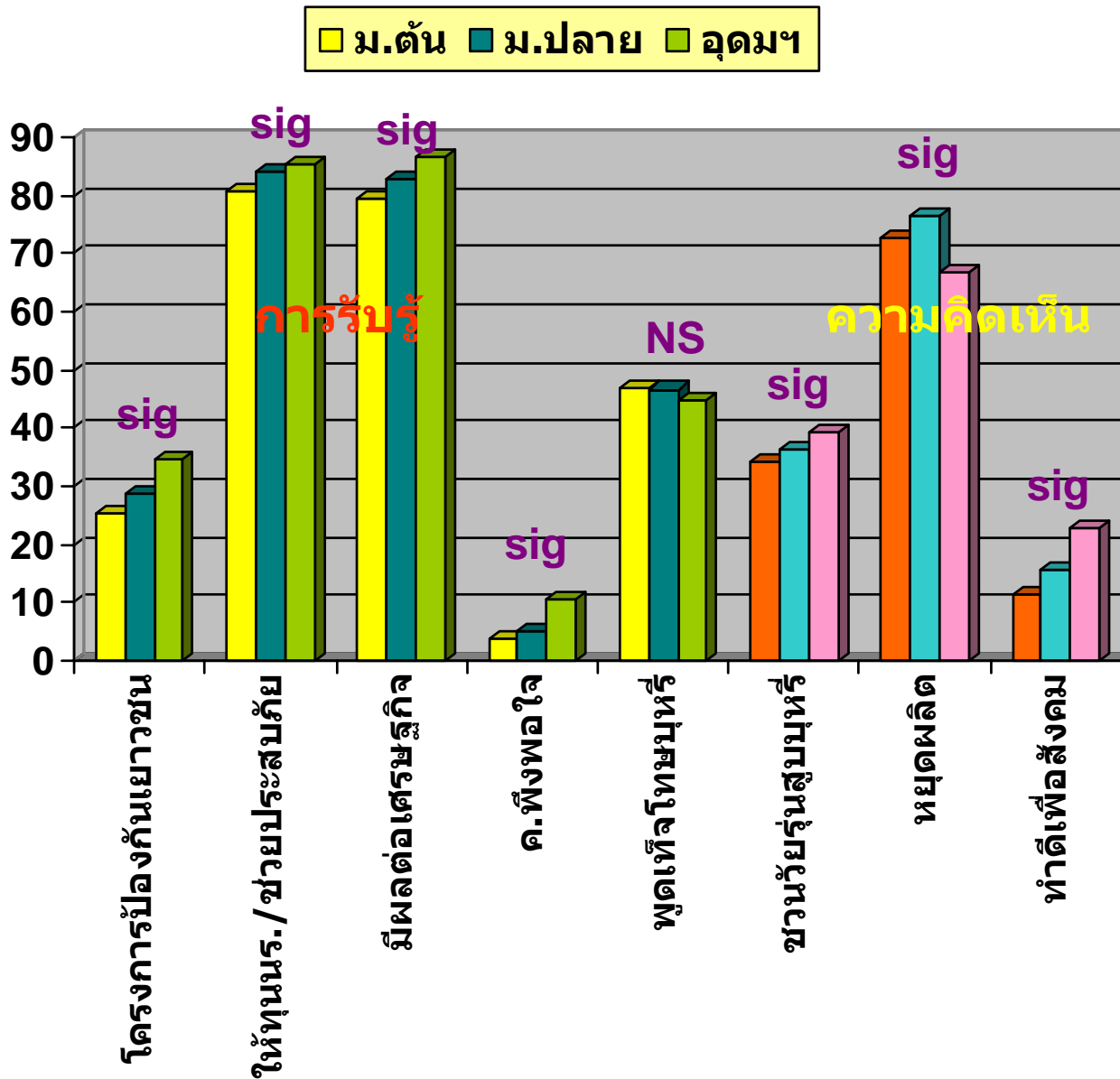
จำแนกตามระดับการศึกษา

จำแนกตามการสูบบุหรี่

ความระหนักรู้ต่อ
Mild & Light
Cigarettes

การรับรู้และความคิดเห็นต่ออุตสาหกรรมยาสูบ

**ปัจจัยทำนายนายการสุบบุหรี
ของวัยรุ่นหญิง**

ปัจจัยทำนายการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของวัยรุ่นหญิง

ปัจจัย	OR	95% CI	
มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ 1-5 คน	18.006	12.199	26.579
มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่	7.530	5.546	10.224
เห็นด้วย...ที่สังคมยอมรับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง(15-25 ปี)	4.448	3.247	6.093
เชื่อว่า "การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของคนสมัยใหม่"	4.391	3.027	6.368
ยอมรับ "ผู้หญิงวัยเดียวกันกับท่านสูบบุหรี่"	4.344	3.229	5.844
เห็นด้วย...ที่สังคมยอมรับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชาย(15-25 ปี)	3.842	2.853	5.174
มีมารดาสูบบุหรี่	3.687	2.212	6.144
ใน 30 วันที่ผ่านมาพบเห็นโฆษณาบุหรี่	2.698	2.012	3.617
มีสิ่งของเครื่องใช้ที่มียี่ห้อบุหรี่	2.268	1.552	3.314
ไปงานแข่งกีฬาพบเห็นโฆษณาบุหรี่	2.051	1.511	2.784
ในปีที่ผ่านมา เคยได้รับการแจกบุหรี่ฟรี	2.008	1.184	3.403
วัยรุ่นที่มีอายุมากกว่า 16 ปีขึ้นไป	1.848	1.317	2.592
ขาดความรู้เกี่ยวกับการเกิดโรคจากการสูบบุหรี่	1.178	0.856	1.622

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (1)

สถานการณ์และอัตราการสูบบุหรี่

- อัตราการสูบ 6.4% ระดับอุดมศึกษา(11.3%)
- เขตกทม./ปริมณฑล มีอัตราการสูบสูงกว่า นอกเขตกทม.
(ยกเว้นระดับอุดมศึกษา)

แบบแผนการสูบ

- เริ่มสูบอายุต่ำกว่า 12 ปี (10.2%)
เริ่มสูบอายุ 12-13 ปี (21.2%)
- สูบวันละมากกว่า 5 มวน (33.4%)
- สูบที่บ้าน/บ้านเพื่อน (49.2%)
(ระดับอุดมศึกษาสูบในงานสังคม 29.2%)

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (2)

แบบแผนการสูบ

- สูบกับเพื่อนบางครั้ง/บ่อยครั้ง (89.3%)
- สูบกับพ่อแม่บางครั้ง/บ่อยครั้ง (18.8%)
- การแสวงหาบุหรี่มาสูบง่าย (70.5%)
- ซื้อบุหรี่มาสูบเอง (53.8%)
- ซื้อจากร้านขายของชำ/ร้านสะดวกซื้อ (68.1%)
- เหตุผลที่สูบ เพื่อลดเครียด/ผ่อนคลาย (48.2%)

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (3)

ความตั้งใจเลิก และความตั้งใจสูบ

- มีแผนที่จะเลิกสูบบุหรี่ในเดือนหน้า (39.2%)
(ระดับอุดมศึกษาพบเพียง 17.3%)
- เมื่อเพื่อนสนิทชวนสูบบุหรี่ อาจสูบ/สูบแน่นอน (9.3%)
- ใน 1 ปีข้างหน้า อาจจะสูบ/สูบแน่นอน (7.7%)

ทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่

- มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ (77.5%)
โดย เชื่อว่า.. การสูบบุหรี่น่ารังเกียจ เล่นกีฬาไม่ไหว
ไม่เชื่อว่า.. การสูบบุหรี่ช่วยคุมน้ำหนัก เป็นคนทันสมัย
สูบแล้วเท่ และเป็นผู้ใหญ่

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (4)

การรับรู้ข่าวสารการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่

- ในช่วง 6 เดือน พบเห็นข่าวสารการรณรงค์ (85.9%) โดยพบมากจากสื่อ ทวี (74.8%) และบนซองบุหรี่(66.3%)
- ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบเห็นการโฆษณาบุหรี่ (35.3%) โดยพบมากจาก การสูบในที่วี/วิดีโอ/ภาพยนตร์ (86.3%) และ การสูบของดารายอดนิยม (47.0%)
- 80.7% เห็นด้วยกับการห้ามโฆษณาบุหรี่

การรับรู้ปัญหาสุขภาพจากการสูบบุหรี่

- คนสูบเป็นมะเร็งปอด (92.4%) และ ฟันเหลือง (84.9)
- คนไม่สูบได้รับควันบุหรี่มือสอง เป็นมะเร็งปอด (91.6%) และถุงลมโป่งพอง (84.0%)

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (5)

อิทธิพลของภาพคำเตือนบนซองบุหรี่

- ระบุว่ามียภาพคำเตือน (83.4%)
- ใน 1 เดือนที่ผ่านมาพบเห็นภาพคำเตือน (67.9%)
- ภาพคำเตือนทำให้คิดถึงผลกระทบต่อสุขภาพ (84.2%)
- 83.8% เห็นด้วยต่อการมียภาพคำเตือน
- 64.7% เห็นว่าควรมีข้อมูลเพิ่มขึ้น
- 25.2% เห็นว่าไม่มีผลต่อการลดการสูบบุหรี่

นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ

- 85.6% เห็นด้วยห้ามโฆษณาโดยสิ้นเชิงในร้านจำหน่ายบุหรี่
- 85.6% เห็นด้วยห้ามแสดง/ตั้งโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย
- 26.0% เห็นว่ากฎหมายห้ามจำหน่ายบุหรี่เด็กต่ำกว่า 18 ปี มีประสิทธิภาพ

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (6)

การสนับสนุนห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ

- 87.6% ภายในพื้นที่ศาสนสถาน 87.4% สถานศึกษา
85.2% โรงพยาบาล 23.1% ผับ บาร์

ประสิทธิผลของรัฐบาลในการบังคับใช้กฎหมาย

- 49.5% เห็นว่ามีประสิทธิผล
- สำหรับสาเหตุที่ไม่มีประสิทธิผล คือ
62.7% ผู้สูบขาดความตระหนักต่อควันบุหรี่มือสอง
60.1% ขาดการบังคับใช้กฎหมาย
57.9% สาธารณะขาดความตระหนัก
51.2% สังคมให้การยอมรับการสูบบุหรี่

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (7)

ข้อเสนอแนะให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

- 80.7% ต้องบังคับใช้กฎหมาย
- 65.4% ให้การศึกษาแก่สาธารณะเพื่อตระหนักต่อควันบุหรี่มือสอง

ความตระหนักต่อบุหรี่รสอ่อน/บุหรี่ยูรส

- 29.1% เคยได้ยิน
- 29.5% ทำให้มีนักสูบหน้าใหม่ต่ำกว่าบุหรี่ยูรส
- 7.0% มีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ยูรส

สรุปผลการศึกษา การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (8)

การรับรู้และความคิดเห็นต่ออุตสาหกรรมบุหรี่

- 83.4% เห็นด้วยที่บริษัทบุหรี่ให้ทุนการศึกษาให้นักเรียน/ช่วยผู้ประสบภัย
- 83.0% เห็นว่าบริษัทบุหรี่มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ
- 71.9% อยากให้บริษัทบุหรี่หยุดการผลิต

ปัจจัยทำนายนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง

- การมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ 1-5 คน (เสียง 18 เท่า)
- การมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่ (เสียง 7 เท่า)
- เห็นด้วยที่สังคมยอมรับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (4 เท่า)
- การเชื่อว่า..การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์คนรุ่นใหม่ (4 เท่า)
- การยอมรับผู้หญิงวัยเดียวกันกับท่านสูบบุหรี่ (4 เท่า)

จะป้องกันไม่ให้วัยรุ่นหญิงสูบบุหรี่ได้ อย่างไร?

ระดับสังคมไทย

- ลดโอกาสการเข้าถึงบุหรี่โดยการซื้อ
 - การบังคับใช้กฎหมายห้ามขายบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี (โดยเฉพาะร้านขายของชำ/ร้านสะดวกซื้อ)
- เข้มงวดต่อการโฆษณาบุหรี่
 - ผ่านสื่อทีวี/วิดีโอ/ภาพยนตร์
 - การโฆษณาแฝงผ่านให้ทุนการศึกษา/ช่วยผู้ประสบภัย
- สร้างความเข้าใจให้รู้เท่าทันกลยุทธ์ของบริษัทบุหรี่ โดยเฉพาะการเจาะสู่เยาวชนหญิง
- สร้างความตระหนักสาธารณะต่ออันตรายของการสูบบุหรี่ และควันบุหรี่มือสอง
 - ผ่านสื่อทีวี ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่(เพิ่มเนื้อหา)

จะป้องกันไม่ให้วัยรุ่นหญิงสูบบุหรี่ได้ อย่างไร?

ระดับสังคมไทย

- **ลดโอกาสการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง**
 - โดยการเข้มงวดต่อการห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ
เฉพาะอย่างยิ่ง คับ/บาร์
ร้านอาหารที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศ
สถานที่ทำงาน และสถานี่ชนสงสารณะ
- **การพัฒนาระบบข้อมูลบุหรี่ระดับประเทศ**
 - เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ และติดตามเฝ้าระวังอย่าง
ต่อเนื่องเป็นระบบ (โดยบูรณาการกับโครงการ
“national health surveillance” ของสำนักงานสถิติ
แห่งชาติ)

จะป้องกันไม่ให้วัยรุ่นหญิงสูบบุหรี่ได้ อย่างไร?

ระดับสถานบันการศึกษา

- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับบุหรี่ บรรจุเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน/มหาวิทยาลัย
 - การปรับเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่
 - การพัฒนาทักษะชีวิต (การคบเพื่อน การปฏิเสธการสูบบุหรี่)
 - การป้องกันการริเริ่มทดลองสูบบุหรี่
- จัดให้มีคลินิกเลิกหรือให้คำปรึกษาการเลิกบุหรี่ในสถานบันการศึกษา

ระดับครอบครัว

- ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและเป็นตัวอย่างที่ดีของการไม่สูบบุหรี่